

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2012

MARKÉTA DOUBKOVÁ

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní odbor: Strukturální politika EU pro veřejnou správu

**Efektivnost poskytování služeb v obci – Hospodaření
příspěvkových organizací**

Vedoucí bakalářské práce:
prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

Autor:
Markéta Doubková

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta DOUBKOVÁ**
Osobní číslo: **E09871**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Strukturální politika EU pro veřejnou správu**
Název tématu: **Efektivnost poskytování služeb v obci - Hospodaření
příspěvkových organizací**
Zadávající katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zhodnocení současného stavu problematiky efektivnosti poskytování veřejných služeb v obci. Posouzení ekonomické situace a efektivnosti hospodaření příspěvkových organizací v Českých Budějovicích. Analýza vybraného problému - financování školských zařízení. Diskuse výsledků a doporučení.

Metodický postup:

1. Studium literatury
2. Sběr a utřídění primárních a sekundárních dat
3. Analýza
4. Návrhy řešení ke zlepšení

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Máče, M. Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010. Praha: Grada Publishing, 2010.

Ochrana, F., Fantová Šumpíková, M., Pavel, J., Nemec, J. a kol. Efektivnost zabezpečování vybraných veřejných služeb na úrovni obcí. Praha: Oeconomia, 2007.

Ochrana, F. Programové financování a hodnocení veřejných výdajů: teorie a metody hodnocení veřejných výdajů a veřejných služeb v systému programové alokace zdrojů. Praha: Ekopress, 2006.

Prokúpková, D., Mockovčiaková, A., Morávek, Z. Příspěvkové organizace 2010. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010.

Svobodová, J. Vnitřní směrnice pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační služby státu. Praha: Anag, 2007.

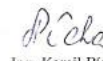
Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 16. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 3. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 27. dubna 2012

Poděkování

Děkuji vedoucí práce, prof. Ing. Jiřině Jílkové, CSc., za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při tvorbě mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	3
1. Veřejný sektor, školství a vzdělávání.....	6
1.1 Příspěvkové organizace – zákonné normy.....	6
1.2 Hospodaření příspěvkových organizací	10
1.3 Příspěvkové organizace státu	12
1.4 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků (krajů a obcí)	14
1.5 Školství v České republice	18
1.6 Školství a jeho optimalizace.....	21
1.7 Školství a jeho financování	26
1.7.1 Školy a školská zařízení financována ze státního rozpočtu	26
1.7.2 Školy a školská zařízení financována územními samosprávnými celky.....	27
1.8 Vzdělávání, programy, koncepce a změny financování.....	30
1.8.1 Vzdělávací programy	33
1.8.2 Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 – 2013..	33
1.8.3 Změny financování Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	34
1.8.4 Koncepční záměr reformy systému financování regionálních škol.....	35
2. Školská zařízení v Českých Budějovicích	38
2.1 Školská zařízení zřizována Magistrátem České Budějovice.....	39
2.2 Demografický vývoj v Českých Budějovicích.....	48
2.3 Kvalitativní analýza směrnic pro příspěvkové organizace.....	52
2.3.1 Statutární město České Budějovice.....	53
2.3.2 Statutární město Plzeň.....	54
2.3.3 Statutární město Písek	55
2.3.4 Statutární město Pardubice.....	56
2.3.5 Statutární město Brno.....	58
2.3.6 Statutární město Olomouc.....	59
2.3.7 Statutární město Most	59
2.3.8 Statutární město Teplice.....	60
2.3.9 Statutární město Havířov.....	60
2.3.10 Statutární město Karlovy Vary.....	61
2.3.11 Statutární město Prostějov.....	65

3. Výsledky provedené analýzy	67
4. Závěr	73
5. Přehled použité literatury	74
6. Seznam tabulek a grafů	77
7. Seznam příloh.....	78

Úvod

Vzdělávací systém v České republice prochází v průběhu několika posledních let velkými změnami. Stát poskytuje vzdělávání jako veřejnou službu pro své občany. Hlavní důraz se klade mimo jiné na oblast financování školství.

Bakalářská práce se zabývá problematikou efektivnosti poskytování veřejných služeb v obci, konkrétně hospodaření příspěvkových organizací, především základních škol. Množství finančních prostředků, plynoucích na vzdělávání a do základního školství zejména, je v současné době velmi aktuální téma. V současnosti probíhá v České republice jak reforma veřejné správy, tak i reforma veřejných financí, kde je zahrnuta i oblast školství.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení současného stavu problematiky efektivnosti poskytování veřejných služeb v obci, posouzení ekonomické situace a efektivnosti hospodaření příspěvkových organizací v Českých Budějovicích. Práce byla původně zaměřena na analýzu vybraného problému – financování školských zařízení. Po seznámení se s problémem a po získání informací byl proveden předběžný průzkum ohledně dostatečnosti finančních prostředků, ať už ze státního rozpočtu nebo od zřizovatele pro školská zařízení. Na základě výsledků předběžného průzkumu se práce zaměřuje především na problém analýzy směrnic k hospodaření příspěvkových organizací u dalších se práce zabývá jiným problémem, který se týká existence směrnic ohledně hospodaření příspěvkových organizací u dalších statutárních měst, nejen v Českých Budějovicích. Směrnice představují základní formální rámec pro fungování školských zařízení, a z jejich analýzy (včetně konstatování existence či neexistence směrnic) lze usuzovat na rámcové podmínky fungování a finančního managementu zkoumaných školských zařízení. Podobná metodika je využívána pro zkoumání struktur řízení a rozhodování (tzv. governance) v řadě oblastí.

Z cíle bakalářské práce byla naformulována výzkumná otázka: *Jaký je stav a kvalita vnitřních směrnic upravujících činnost příspěvkových organizací statutárních měst v České republice?*

Bakalářské práce vychází ze studia právních norem a předpisů a v neposlední řadě také odborné literatury a časopisů. Teoretické poznatky jsou získávány studiem

odborných materiálů a jejich vzájemným srovnáváním komparativní metodou. Vybraný problém je dále kvalitativně analyzován a vyvozeny určité závěry z praxe. Na základě těchto poznatků bakalářská práce navrhuje některá zlepšená řešení.

V první části práce jsou vysvětleny termíny jako je veřejný sektor a jeho návaznosti na školství, neziskové organizace a hospodaření příspěvkových organizací státu a příspěvkových organizací obcí a krajů. Jsou zde zmíněny i důležité zákonné normy, které se přímo dotýkají hospodaření příspěvkových organizací. Tato problematika je velice obsáhlá a složitá. Dále je zde definováno postavení školství ve společnosti a koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013. Práce popisuje i vzdělávací programy, jako je národní program vzdělávání v České republice a rámcové vzdělávací programy. Jsou zde dále uvedeny školy a školská zařízení, která jsou financována územními samosprávnými celky. Jejich financování je zde konkrétně vysvětleno.

Druhá část se věnuje základním školám, které zřizuje statutární město České Budějovice. Jsou kvalitativně zhodnoceny obsahy směrnic ohledně příspěvkových organizací v oslovených statutárních městech. Následuje srovnání zodpovězených otázek jednotlivých statutárních měst. Jedná se o otázky kompetencí příspěvkových organizací a oproti tomu kompetencí zřizovatele, což je v tomto případě statutární město. Zmíněna je i oblast vedení účetnictví příspěvkových organizací a zákonná normy, dle které se řídí nejen příspěvkové organizace.

Závěrem práce je kvalitativní analýza a zhodnocení směrnic pro příspěvkové organizace v oslovených statutárních městech v České republice.

Do příloh bakalářské práce jsou zařazeny kvalitně zpracované materiály od vybraných statutárních měst. Za vyzdvihnutí stojí zřizovací listina statutárního města Havířova, která je velmi detailně propracovaná a přehledná. Z předložených směrnic či závazných pokynů se jeví jako nejlépe názorná směrnice statutárního města Brna s názvem „Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím“. Detailně je zde rozpracováno nejen hospodaření příspěvkových organizací, nakládání s majetkem, odbory a jejich kompetence, zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek či oblast finanční kontroly. Přílohou jsou vzorové tabulky plnění finančního plánu příspěvkových organizací v několika provedeních za různé časové období. Velkým přínosem je také směrnice statutárního města České

Budějovice, která mimo jiné detailněji stanovuje účetní stránku hospodaření příspěvkových organizací a její přílohou je přehledně sestavený formulář s názvem „Stanovení závazných ukazatelů“ spolu s předávacím protokolem. Zde je přesně uvedeno jaký závazný ukazatel pro který rok a v jaké výši je pro jednu konkrétní příspěvkovou organizaci stanoven.

1. Veřejný sektor

Definice veřejného sektoru není přímo a jednoznačně stanovena. Existuje několik různých definic a pohledů na tuto problematiku. Každý autor proto ve své práci zpravidla uvádí, z jakého hlediska, pojem veřejný sektor používá, např. z hlediska práva, financování nebo vlastnictví.

Ta část, která zabezpečuje veřejné statky kolektivní spotřeby pro obyvatelstvo na neziskovém principu se zpravidla nazývá veřejným sektorem. Je financována z finančních prostředků z rozpočtové soustavy, zejména v soustavě veřejných rozpočtů, a je řízena veřejnou správou a dále pak rozhoduje veřejnou volbou o rozsahu produkce statků a služeb smíšeného charakteru a podléhá veřejné kontrole ze strany občanů či jejich volených zástupců.

1.1 Příspěvkové organizace – zákonné normy

Příspěvková organizace je právnickou osobou, která se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje pravidla pro hospodaření obcí, měst a krajů, pravidla pro sestavování rozpočtů, poskytování dotací a dále také stanoví, které právnické osoby mohou být územními samosprávnými celky zakládány. Příspěvkové organizace jsou právě jedním takovým druhem právnické osoby. V § 27 až § 37a zákona o rozpočtových pravidlech, je uvedeno zejména zřízení příspěvkové organizace a povinné náležitosti zřizovací listiny a nabývání majetku v době existence organizace. Zřizovatel má povinnost zapsat nově vzniklou příspěvkovou organizaci do obchodního rejstříku. Tuto povinnost upravuje Ministerstvo financí ČR svým sdělením čj. 124/102 515/2000, o lhůtě pro zápis příspěvkových organizací územních samosprávných celků do obchodního rejstříku. Dále je také upraven postup při rozdělení, splynutí, sloučení či zrušení příspěvkových organizací. Zákon také upravuje základní pravidla pro finanční hospodaření příspěvkových organizací a pro nakládání s peněžními fondy, a to rezervním fondem, investičním fondem, fondem odměn a fondem kulturních a sociálních potřeb (FKSP). Použití a tvorba FKSP se podrobněji upravuje prováděcí vyhláškou č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších

předpisů. Zákon o rozpočtových pravidlech věnuje pozornost také specifickým vztahům, které mají vliv na hospodaření organizace nebo na majetek zřizovatele, a to je např. úvěrům, půjčkám a ručení, nákupu na splátky, nakládání s cennými papíry, poskytování darů a zřizování a zakládání právnických osob.

Vztah mezi zřizovatelem - územním samosprávným celkem a zřízenou příspěvkovou organizací právě upravuje zákon o rozpočtových pravidlech. Tento zákon souvisí s celou řadou dalších právních předpisů, které mají vliv např. na schvalovací a procesní postupy, upraveno zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Zákon definuje pravomoci zastupitelstva a rady územního samosprávného celku, protože na rozhodování o fungování příspěvkové organizace se vždy musí podílet. Jelikož příspěvková organizace hospodaří s veřejným majetkem, vztahuje se na ni i zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláška č. 416/2004 Sb. Tento zákon upravuje veřejnoprávní kontrolu, finanční kontrolu podle mezinárodních smluv, zavedení vnitřního kontrolního systému uvnitř orgánu veřejné správy, tj. jak zřizovatele, tak také samotné příspěvkové organizace. Zásadní význam má pro příspěvkovou organizaci zajištění účelného, hospodárného a efektivního využití veřejných prostředků. Procesní pravidla při provádění veřejnoprávní kontroly se řídí zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Podle zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů je příspěvková organizace účetní jednotkou. Ze zákona dále vyplývá, že účetní jednotka je povinna vést účetnictví (dříve se používal pojem podvojný účetnictví, který laická veřejnost používá dodnes). Na zákon navazuje vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů. Na tyto závazné právní předpisy dále pak navazují vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, a vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní účetní postupy vycházejí z Českých účetních standardů pro některé vybrané

účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb. (např. ČÚS č. 701 až 708).

Příspěvková organizace je účetní jednotkou, právnickou osobou, ale i daňovým poplatníkem. Proto se na ni vztahují i veškeré zákony daňové soustavy České republiky, tj.:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Do českého právního řádu se také implementují směrnice Rady Evropského společenství. Hlavně se tak děje v oblasti nepřímých daní a jejich součástí jsou i právní akty EU, které mohou být přímo použitelné a mohou mít v některých případech dokonce i přednost před českou zákonnou úpravou.

Právní předpisy obecného charakteru se týkají všech příspěvkových organizací. Dále sem zasahují i specifické právní předpisy, které upravují jednotlivé příspěvkové organizace podle toho, co je jejich hlavním účelem a činností, pro něž byly zřízeny. Činnost zdravotnických zařízení upravuje právní úprava pro poskytování zdravotní péče a provoz zdravotnických zařízení, školy a školská zařízení upravuje školský zákon, organizace sociálního charakteru právní úpravy sociálního zabezpečení (tj. zákon o sociálních službách), organizace zabezpečující správu a údržbu hřbitovů upravuje zákon o pohřebnictví, organizace spravující nemovitosti při své činnosti čerpají z právních norem upravující nájem a podnájem bytů a nebytových prostor či regulované nájemné.

Zákon o rozpočtových pravidlech používá v souvislosti s příspěvkovou organizací pojem svěřený majetek. Tím se podle jeho § 27 odst. 2 písm. e) rozumí majetek

ve vlastnictví zřizovatele, který se předává příspěvkové organizaci k hospodaření. Tento majetek tak zůstává ve vlastnictví zřizovatele (územního samosprávného celku), avšak příspěvkové organizaci k němu vzniká právo hospodaření. Příspěvková organizace musí se svěřeným majetkem hospodařit v rozsahu stanoveném zřizovací listinou.

Územní samosprávný celek může zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk a dále zřizovat školské právnické osoby podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Územní samosprávný celek se stává účastníkem na činnostech obecně prospěšných společností na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních prostředků.

Kraje či obce jsou zřizovateli tehdy, pokud byla pravomoc zřizovat, vést či zrušit příspěvkovou organizaci přenesena na jejich zastupitelstva. Tzn. právní forma příspěvkové organizace je stále aktivní, odlišné jsou pouze hospodaření a zřizovatel. Pokud vznikne nová příspěvková organizace, pak jediné zvláštním právním předpisem. Platí to i v případě rozdělení, splynutí nebo jiných změnách v organizaci.

Ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, orgány obce projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud zastupitelstvo schválilo rozpočet příspěvkové organizace jako závazný ukazatel rozpočtu, nemůže jej rada obce měnit. Jestliže zastupitelstvo obce rozhodne podle výše uvedených ustanovení, že závazným ukazatelem rozpočtu je i výše státní dotace pro příspěvkovou organizaci, potom má právo požadovat zdůvodnění navržených změn v těchto ukazatelích. Pokud není stanoven závazný ukazatel plánovaných výnosů, lze použít ustanovení § 28 odst. 7 zákona č. 250/2000 Sb., kdy vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných, objektivně působících příčin. Záleží tedy na posouzení zřizovatele, jak zdůvodní změnu ve finančním vztahu k příspěvkové organizaci.¹

¹ Zpráva Ministerstva financí 3/2008 č.j. 12/30 008/2008 – 124 – ref. Ing. R. Kotrba

Žádné z ustanovení § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, neobsahuje povinnost zřizovatele hradit ztrátu příspěvkové organizace, ani hradit ztrátu příspěvkové organizace z minulých let. Výše uvedený zákon neukládá ani povinnost zřizovateli zrušit příspěvkovou organizaci, jestliže nemá uhrazenou ztrátu z minulých let. Pouze v ustanovení § 30 odst. 2 písm. d) zákona č. 250/2000 Sb. se ukládá povinnost příspěvkové organizaci: v případě, že chce odstranit ztrátu z minulých let, uhradí ji nikoliv z provozních prostředků, ale ze svého rezervního fondu.²

1.2 Hospodaření příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace hospodaří hlavně s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele (státu, obce, kraje), získanými vlastní činností, s peněžními dary od fyzických osob a právnických osob. Ve formě příspěvku získávají finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele, protože zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu a uživatelské poplatky často nepokryjí ekonomicky nutnou výši nákladů. Organizace dále hospodaří s prostředky svých peněžních fondů, a to je rezervního fondu, investičního fondu, fondu odměn a fondu kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP). Na konci roku se zůstatky uvedených fondů převádějí do následujícího roku.

Rezervní fond je nástrojem motivace příspěvkové organizace na dosahování lepšího výsledku hospodaření oproti plánu – tzn. jestliže skutečné výnosy / náklady jsou vyšší / nižší než plánované výnosy / náklady. Tento rezervní fond je tvořen přidělem ze zlepšeného výsledku hospodaření schváleného zřizovatelem a zároveň sníženým o převody do fondu odměn a peněžními dar. Příspěvková organizace ho využívá především k dalšímu rozvoji své činnosti, k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí za porušení rozpočtové kázně, k úhradě ztráty za předchozí léta a po souhlasu zřizovatele také k přidělu do investičního fondu.

Pro financování investičních potřeb příspěvkové organizace je vytvořen **investiční fond**, ten je tvořen z odpisů, z investičních dotací zřizovatele, z investičních příspěvků ze státních fondů a z převodů z rezervního fondu. Tento fond je používán

² Zpráva Ministerstva financí 3/2008 č.j. 12/30 008/2008 – 124 – ref. Ing. R. Kotrba

na financování investičních potřeb, ke splácení minulých investičních úvěrů nebo půjček, k posílení zdrojů na financování oprav a údržby nemovitého majetku, který byl svěřen příspěvkové organizace zřizovatelem do užívání.

FKSP obsahuje základní přiděl z ročního objemu zúčtovaných platů a náhrad platů (popř. zúčtovaných mezd a náhrad mezd, příp. odměn za pracovní hotovost. Je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem, vyúčtování skutečného základního přidělu se uskuteční v rámci účetní závěrky. Používán je k zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců příspěvkové organizace, interních vědeckých aspirantů, důchodců, kteří před odchodem do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali v příspěvkové organizaci, případně rodinných příslušníků zaměstnanců.

Dále může povolit příspěvkové organizaci její zřizovatel vykonávání vedlejší hospodářské činnosti. Její druh a rozsah je upraven ve zřizovací listině. Samotná činnost by měla přinášet další finanční prostředky pro hlavní hospodářskou činnost, jen když zřizovatel nepovolí jiné využití tohoto zdroje. Předpokládá se proto, že tato činnost bude v zásadě zisková a zisk z takové činnosti podléhá dani z příjmů právnických osob. Zřizovatel příspěvkové organizace může přikázat odvod do svého rozpočtu, pokud plánované výnosy příspěvkové organizace překročí její plánované výdaje, a plně nevyužila investičních zdrojů, nebo porušila rozpočtovou kázeň. Z toho plynou i některé sankce.

Příspěvková organizace musí v rámci doplňkové činnosti zpracovat vnitřní směrnici a v ní konkrétně popsat podmínky provozování jednotlivých okruhů a k nim příslušné kalkulace. Podle § 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání není pronájem nebytových prostor živností a není potřeba ho uvádět v okruzích povolených doplňkových živností.³

Ačkoliv má příspěvková organizace právní subjektivitu, některé činnosti jsou jí zapovězeny, (např. nakupovat akcie či jiné cenné papíry a poskytovat dary jiným

³ MINISTERSTVO VNITRA. *Veřejná správa č. 9* (ročník 2008). - Financování škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných obcemi. PRAHA: Ministerstvo vnitra. 2008

subjektům /s výjimkou darů poskytovaných v souladu s předpisy z FKSP/) nebo je může vykonat se souhlasem zřizovatele (např. využití investičních úvěrů a půjček pro financování svých investičních potřeb, zřizovatel může poskytnout návratnou finanční výpomoc k překlenutí časového nesouladu mezi zdroji a potřebami při předpokladu splacení z vlastních rozpočtových výnosů příspěvkově organizace, ručit za závazky svého zřizovatele, pořizování věci na splátky, přijímání cenných papírů jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům.⁴

1.3 Příspěvkové organizace státu

Příspěvkové organizace státu – vznikají na základě zákonů č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů a č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Příspěvková organizace se zřídí vydáním zřizovací listiny. O vzniku příspěvkové organizace zřizovatel informuje v Ústředním věstníku České republiky. Její hlavní činnost, která může být prováděna za úplatu, je vymezena ve zřizovací listině a nebo je definovaná zvláštním zákonem. Organizace po založení vydá svůj statut, který musí být schválen zřizovatelem. Další předpisy, které musí vydat, vyžadují platná zákonná ustanovení např. organizační řád, odpisový řád atd.

Příspěvková organizace hospodaří s prostředky, které získá buď ze státního rozpočtu (stanoveno zřizovatelem) nebo z hlavní činnosti. Mezi příspěvkovou organizací a zřizovatelem jsou stanoveny zákonem finanční vztahy a to:

- Příspěvek na provoz ze státního rozpočtu nebo odvod z provozu do státního rozpočtu,
- Návratná finanční pomoc,
- Individuální a systémové dotace na financování akcí a programů,
- Odvody z odpisů,

⁴ Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Dále hospodaří i s finančními prostředky svých fondů, které stanoví zákon:

- Fond odměn,
- Fond rezerv,
- Fond kulturních a sociálních potřeb,
- Fond reprodukce majetku.

A v neposlední řadě může příspěvková organizace využít i financí získaných darem nebo jinou činností. „Charakteristickým kritériem je, že veškeré příjmy příspěvkové organizace jsou prostředky získané pro stát, proto také tento zákon ukládá striktní dodržování hospodárného nakládání s finančními zdroji, jejich využití jen k účelům, na které jsou určeny, a na krytí nezbytných potřeb. Rozpočet může zahrnovat pouze náklady a výnosy související s poskytovanými službami, které jsou předmětem hlavní činnosti příspěvkové organizace, a sestavuje se jako vyrovnaný.“⁵

Příspěvková organizace může rozdělovat do fondů zlepšený hospodářský výsledek, jen jestliže byl uhrazen případný zhoršený výsledek z minulého roku takto:

- do fondu odměn do 20 % zlepšeného hospodářského výsledku, nejvíce však do výše 20 % limitu na platy,
- do fondu reprodukce majetku do výše 25 % zlepšeného hospodářského výsledku,
- do rezervního fondu bez omezení.

Příspěvková organizace nesmí přijímat ani poskytovat úvěry a vystavovat směnky. Jiná činnost musí být sledována odděleně od hlavní činnosti. Rozsah jiné činnosti musí být uveden ve zřizovací listině. Za závazky právnické osoby vzniklé v souvislosti s provozováním hlavní činnosti ručí stát. Organizační složka státu a příspěvková

⁵ RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace: vznik – účetnictví – daně*. 5. aktualizované vydání. OLOMOUČ: Nakladatelství ANAG, 2003. 256 s. ISBN 978-80-7263-538-2

organizace provádějí vypořádání dotací se státním rozpočtem v termínech, které určí zvláštní vyhláška.⁶

1.4 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků (krajů a obcí)

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků – jsou zřízené podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. A také se řídí zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Tady je zřizovatelem příspěvkové organizace kraj nebo obec. Organizace je právnickou osobou, kterou kraj (obec) zakládá zřizovací listinou. Zřizovací listina vymezuje hlavní činnost a činnost organizace, majetek zřizovatele předávaný do správy organizaci apod. Vznik nebo jakákoliv změna, zrušení příspěvkové organizace zveřejňuje zřizovatel v Ústředním věstníku České republiky. Zřizovatel má povinnost zapsat organizaci do obchodního rejstříku. Takovéto příspěvkové organizace vznikají nejvíce v oblasti poskytování smíšených veřejných služeb, tj. v kulturní oblasti, ve školství (zejména základní, střední a další typy škol) a dále pak při zajištění sociálních služeb, ve zdravotnictví a ve výzkumu.

Příjem příspěvkové organizace zřízené krajem (obcí) mohou mít nejen z rozpočtu nebo hlavní činnosti, ale také i z doplňkové činnosti nebo finančních darů. Tak jako u příspěvkových organizací, kde je zřizovatelem stát, tak i tady hospodaří příspěvková organizace zřízená krajem (obcí) s prostředky svých fondů, kterými jsou:

- Investiční fond
- Fond odměn
- Rezervní fond
- Fond kulturních a sociálních potřeb

Pokud má příspěvková organizace zisk z doplňkové činnosti, musí je využít k provozování hlavní činnosti, pokud to neschválí zřizovatel jinak.⁷

⁶ HALÁSEK, D. *Veřejná ekonomika*. Opava: OPTYS, spol. s r. o., 2007.

Investiční fond používají příspěvkové organizace k financování investičních potřeb. Jeho zdroje jsou odpisy hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí, dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům a převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Investiční fond je možné použít k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil, k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku, který příspěvková organizace používá pro svoji činnost, takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace. Pokud zřizovatel předtím souhlasí lze investiční fond použít ke krytí investičních potřeb nebo ke krytí úvěrů či půjček.

V souladu s výše uvedeným tedy příspěvková organizace povinně sestavuje odpisový plán, který podléhá schválení jejího zřizovatele. Pokud odpisový plán podléhá schválení zřizovatele, může zřizovatel sestavený odpisový plán rovněž měnit. Závisí tedy na zřizovateli, v jaké výši bude příspěvková organizace majetek, který jí předal do správy zřizovací listinou, odepisovat. Příspěvková organizace by měla účetní odpisy majetku pokrýt z finančních prostředků, se kterými hospodáří. Pokud by příspěvková organizace neměla dostatek finančních prostředků na pokrytí odpisů, měl by tyto finanční prostředky zohlednit zřizovatel v příspěvku, který své příspěvkové organizaci poskytuje na provoz. Investiční fond příspěvková organizace používá v souladu s § 31 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb. Mimo jiné jej používá k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud zřizovatel takový odvod uložil. Záleží výhradně na zvážení zřizovatele, zda podle jeho názoru má příspěvková organizace ve svém investičním fondu větší zdroje, než podle něho potřebuje. Pokud zřizovatel příspěvkové organizaci v příspěvku na provoz

⁷ REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. Doplňné vydání. PRAHA: nakladatelství EKOPRESS, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3

zohlední finanční prostředky na odpisy, neznamená to tedy, že automaticky příspěvkové organizaci uloží odvod z investičního fondu.⁸

Fond odměn je část zlepšeného hospodářského výsledku, dosaženého příspěvkovou organizací za uplynulý rok. Zřizovatel příspěvkové organizace rozhoduje o výši přidělu do tohoto fondu. Zároveň je zřizovatel vázán dvěma ukazateli, a to, že výše přidělu nesmí překročit 80 % dosaženého hospodářského výsledku, a druhým kritériem je, že nesmí překročit 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Z tohoto fondu se hradí odměny zaměstnancům, také se z něho hradí přednostně případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle nařízení vlády č. 447/2000 Sb., o způsobu usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a na odměny za pracovní pohotovost zaměstnanců odměňovaných podle zákona o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného hospodářského výsledku hospodaření příspěvkové organizace, jehož výše byla schválena zřizovatele po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Další zdroj rezervního fondu jsou peněžité dary, které příspěvková organizace přijala a do konce roku nespotřebovala. Také do něj příspěvková organizace ukládá nevyčerpané finanční prostředky z dotací poskytnutých z fondů Evropské unie, které jsou účelově určeny a mají být čerpány v průběhu několika let. Takovéto finanční prostředky může příspěvková organizace v následujících letech použít pouze pro stanovený účel a v roce, kdy musí být vypořádány, je musí s poskytovatelem vypořádat. Rezervní fond příspěvkové organizace používá k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně a k úhradě své případné ztráty za předchozí léta. Jestliže zřizovatel udělí svůj souhlas, může být část fondu použita k posílení investičního fondu příspěvkové organizace.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost a dále na odměny a ostatní plnění za práci vykonávanou v rámci odborného výcviku na produktivních činnostech žákům učilišť.

⁸ Zprávy Ministerstva financí 3/2008 – č.j. 12/35 773/2008 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová

Naplňuje se během roku zálohově. Mezi další příjmy tohoto fondu patří splátky půjček na bytové účely poskytnutých do konce roku 1992, náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu, peněžní a jiné dary určené do fondu a příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z fondu. Fond kulturních a sociálních potřeb se zřizuje k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, popřípadě rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám. Prostředky tohoto fondu se ukládají na samostatném účtu u banky.

Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů, upravuje výši tvorby fondu kulturních a sociálních potřeb, další příjmy a hospodaření s fondem ve státních příspěvkových organizacích i příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky. Dle § 3 sestavují příspěvkové organizace rozpočet fondu a stanoví způsob jeho čerpání. Podle § 225 zákoníku práce odborová organizace, pokud u zaměstnavatele působí, spolurozhoduje se zaměstnavatelem o přidělu do tohoto fondu a o jeho čerpání. Jinými slovy, činí tak samostatně, jako řádný hospodář.⁹

Prvním krokem pro založení organizace je formulace **vize**, která je důležitým počátkem pro úspěšné uplatnění jejího poslání a vypracování úspěšného strategického plánu. Vize vidí do budoucnosti a její definice musí být krátká a srozumitelná pro každého. Může ji sdílet více organizací v regionu, státu nebo ve světě.

Podobně jako vize musí být i **poslání** srozumitelné a výstižné a mělo by být formulováno tak, aby organizaci od jiných podobně zaměřených odlišovalo. Poslání je na prvním místě při rozhodování o dlouhodobých cílech a strategiích organizací. Mělo by mít tyto znaky: vycházet ze základní filozofie neziskových organizací, být zaměřeno na to, co se organizace skutečně snaží vykonávat, být natolik konkrétní, aby mohlo být podkladem pro stanovení cíle organizace.

⁹ JAKUBKA, J., *Řízení školy č. 3/2011* (ročník VIII). PRAHA: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2011. (dotaz 125 s. 13)

Funkcí je naplněno poslání organizace, je zabezpečován realizační proces organizace. Jedná se o hlavní funkci. Zabezpečovací funkce se nazývají ty funkce, které prostřednictvím svých činností vytvářejí podmínky pro plnění primárních (hlavních) funkcí. Dále zde působí funkce řídicí, kterou vykonávají v neziskových organizacích pracovníci zabezpečující současně funkci hlavní.

Cíle neziskové organizace jsou odvozeny od poslání organizace. Rozumí se jimi stav, kterého má být dosaženo v určitém období. Cíle mohou být členěny podle různých kritérií, jako např.: kritérium funkce (cíle primárních a sekundárních funkcí), kritérium času (cíle dlouhodobé – 10 – 15 let, střednědobé – 3 – 10 let, krátkodobé – pod 3 roky a cíle operativní). Cíle neziskové organizace jsou obvykle obsaženy v koncepci rozvoje, ve strategickém plánu, případně v plánu pro krátkodobé období, ve věcném a finančním plánu organizace na rok či čtvrtletí.¹⁰

1.5 Školství v České republice

V České republice máme základní vzdělání povinné, účastní se ho každé dítě ve věku od 6 let, nejpozději však do konce školního roku, v němž dosáhne 17 let věku. Povinná školní docházka trvá devět let. Vzdělávací soustavu v České republice tvoří převážně školy státní, existují dále i školy soukromé a církevní, ale jejich podíl není nijak velký.

Školství, jako odvětví veřejného sektoru, je řízeno a spravováno veřejnou správou v rozsahu, který odpovídá typu školy. Státní správu ve školství vykonávají ředitelé škol a školských zařízení, obce, okresní úřady, kraje, ČŠI, MŠMT a jiné ústřední orgány státní správy. Samosprávu v oblasti školství vykonávají obce, svazky obcí, kraje a rady školy.¹¹

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy odpovídá za koncepci, stav a rozpoj vzdělávací soustavy a vedle toho mu zákon stanovuje další úkoly včetně toho, že řídí

¹⁰ REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. PRAHA: EKOPRESS, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3

¹¹ REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Ekonomika veřejného sektoru*. BRNO: Masarykova univerzita, 2001. 265 s. ISBN 978-80-86929-29-2

výkon státní správy ve školství. Vede rámcové vzdělávací programy, schvaluje učební plány (tzv. osnovy) a finanční normativy na žáka, registruje vnitřní předpisy vysokých škol. Další ministerstva jako je ministerstvo obrany, ministerstvo vnitra, ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo zahraničních věcí zřizují a zrušují určitá školská zařízení, která spadají pod jejich kompetenci a tím také patří do ústředních orgánů státní správy. Také sem patří Česká školní inspekce, která je správním úřadem s celostátní působností. Je i organizační složkou státu a účetní jednotkou. Dle organizačního členění se dělí na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a inspektoráty České školní inspekce. V jejím čele je ústřední školní inspektor. Jeho jmenování a odvolávání se řídí služebním zákonem. Úkolem České školní inspekce je zpracovávat koncepční záměry inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy. Kontroluje dodržování právních předpisů v oblasti školství a provádí inspekční činnost. Obce s rozšířenou působností zpracovávají návrhy rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu a zpracovává a předkládá krajskému úřadu rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu poskytovanými podle osnov a postupů stanovené ministerstvem.

Krajské úřady mají své odbory školství, což jsou orgány kraje, vykonávající státní správu v přenesené působnosti v oblasti školství. Dále zpracovávají programy rozvoje vzdělávání a jsou zřizovateli odborných učilišť, středních škol, vyšších odborných škol, vysokých škol a školských zařízení.

Na obecních úřadech jsou zřízeny odbory školství, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti a samosprávu v oblasti školství. Obecní úřady jsou zřizovateli základních a mateřských škol a školských zařízení a zajišťují podmínky pro realizaci povinné školní docházky.

Tabulka 1 – ZŠ – školy ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 – podle zřizovatele

Zřizovatel		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Školy								
Celkem		4 474	4 197	4 155	4 133	4 125	4 123	4 111
v tom	veřejný	4 358	4 100	4 057	4 025	4 013	4 003	3 984
	v tom	MŠMT	74	48	48	49	51	48
		obec	3 785	3 728	3 700	3 674	3 655	3 645
		jiný resort	–	–	–	–	–	–
		kraj	499	324	309	302	299	291
	soukromník	80	61	62	68	72	80	85
	církev	36	36	36	40	40	40	42

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělání, MŠMT. Vývojová ročenka školství v ČR

Z tabulky č. 1 je velmi zřetelné, že obce zřizují nejvíce základních škol. Ministerstvo školství a krajské úřady zřizují ve většině případů základní školy speciální, což jsou takové školy, které poskytují vzdělání žákům s takovou úrovní rozumových schopností, které jim nedovoluje zvládat požadavky běžné základní školy. Dále se můžeme přesvědčit o sestupné tendenci v počtu základních škol, ale i snižování počtu žáků základních škol, které zobrazuje tabulka č. 2.

Tabulka 2 - ZŠ – žáci ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 podle zřizovatele

Zřizovatel		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Žáci								
Celkem		916 575	876 513	844 863	816 015	794 459	789 486	794 642
v tom	veřejný	907 257	866 951	835 104	805 526	783 542	778 096	782 625
	v tom	MŠMT	1 522	1 522	1 547	1 601	1 540	1 464
		obec	879 090	839 736	808 850	779 799	754 212	759 597
		jiný resort	–	–	–	–	–	–
		kraj	26 645	25 693	24 707	23 648	22 344	21 564
	soukromník	4 647	4 842	5 007	5 289	5 710	6 129	6 542
	církev	4 671	4 720	4 752	5 200	5 207	5 261	5 475

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělání, MŠMT. Vývojová ročenka školství v ČR

Tabulka 3 - ZŠ – učitelé ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 podle zřizovatele

Zřizovatel		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Učitelé (přepočtené počty)								
Celkem		63 157,6	62 657,6	60 973,2	59 492,3	58 417,3	58 023,0	57 814,8
v tom	veřejný	62 189,8	61 630,4	59 932,5	58 368,4	57 268,9	56 837,7	56 561,6
	v tom	MŠMT	371,9	382,5	391,6	396,4	392,2	392,5
		obec	57 055,8	56 553,6	54 956,1	53 488,1	52 566,1	52 181,1
		jiný resort	–	–	–	–	–	–
		kraj	4 762,1	4 694,3	4 584,8	4 483,9	4 310,6	3 999,6
	soukromník	569,6	601,3	603,9	647,9	693,0	730,3	769,0
	církev	398,2	425,9	436,8	476,0	455,4	455,0	484,2

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělání, MŠMT. Vývojová ročenka školství v ČR

Tabulka č. 3 uvádí přepočtené počty učitelů na různé druhy základních škol podle zřizovatele. Je zřejmé, že i zde dochází k nepatrnému poklesu, jako již tomu bylo u předešlých tabulek č. 1 a č. 2.

1.6 Optimalizace sítě základních škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se již od roku 2009 zabývá optimalizací sítě základních škol. Postupně toto téma projednává s krajskými úřady a poukazuje na důležitost rozpočtových úspor a dále pak na nízkou naplněnost základních i středních škol. O slučování škol rozhodují jejich zřizovatelé a to jsou ve většině případů obce. Než dochází k samotnému sloučení škol a to zejména základních musí být zohledněna situace v dané lokalitě, např. plánovaná výstavba, migrace obyvatel, změny vývojové populační křivky apod.

Jak je uvedeno v tiskové zprávě *Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 21.9.2009* je podle údajů MŠMT průměrná naplněnost tříd u základních škol na úrovni pouhých 60,5 %, u škol středních na úrovni 67%. „Z hlediska sítě škol je nutné podívat se na populační vývoj v dalších letech a snažit se o optimální poměr počtu škol a počtu žáků. V žádném případě nechceme přeplněné třídy. Rozumnější naplněností škol bychom však dosáhli úspor, které pak lze použít např. na zvýšení platů pedagogů.

Jestliže je dne s průměrný počet žáků ve třídě základní školy 20, tak průměrný posun o dva žáky na 22 může přinést tolik chybějící zdroje a spolu s nimi také možnosti, jak mzdovou úroveň zvyšovat i v době ekonomické krize.“ vysvětlovala tehdejší ministryně Kopicová.¹²

Možnosti základního vzdělávání jsou v České republice velmi dobře zajištěny – **sít základních škol** je dostatečně hustá a umožňuje většině žáků docházku v blízkém okolí místa bydliště, rozdílné způsoby vzdělávání na základních školách současně umožňují vybrat školu, která nejlépe vyhovuje zaměření a povaze dítěte. Přes pokles počtu základních škol v posledních letech je jejich množství stále dostatečné. Pokles počtu škol je způsoben jednak jejich rušením, jednak slučováním škol do větších právních subjektů. Ve školním roce 2010/2011 bylo v rejstříku škol a školských zařízení evidováno 4 123 základních škol, tzn. o 2 školy méně než v předchozím školním roce. Ačkoliv počet základních škol stále klesá, na průměrné velikosti školy se to příliš neprojevalo. V roce 2010/2011 navštěvovalo základní školy 789,5 tis. Žáků, což představuje přibližně 191 žáků na školu, přičemž ve školním roce 2009/2010 byla průměrná velikost školy 193 žáků.¹³

¹² Tisková zpráva Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 21.9.2009 dostupná na World Wide Web:<
<http://www.msmt.cz/pro-novinare/stanovisko-msmt-k-moznosti-optimalizace-site-skol?highlightWords=stanovisko+m%C5%A1mt+mo%C5%BEnosti+optimalizace+s%C3%ADt%C4%9B+%C5%A1kol>>

¹³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, *Cesta ke kvalitě a efektivitě vzdělávání* (Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky v roce 2010)Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání. 141 s. (s. 38)ISBN 978-80-211-0617-8

Tabulka 4 - ZŠ – nově přijatí do 1. ročníku, podíl věkové populace ve školní rok 2005/2006 – 2011/2012

		2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12 2)
Nově přijatí do 1. ročníku základní školy								
Celkem		91 839	91 712	91 436	92 595	93 789	95 507	100 697
v tom	mladší 6 let	839	1 277	1 046	1 216	1 060	958	736
	6letí	67 828	68 700	69 235	70 227	71 361	73 122	77 434
	starší 6 let	23 172	21 735	21 155	21 152	21 368	21 427	22 527
Podíl na odpovídající věkové populaci								
Mladší 6 let/populace 5letých		0,9%	1,4%	1,1%	1,3%	1,1%	0,9%	0,7%
6letí/populace 6letých		76,6%	76,6%	75,2%	74,8%	75,3%	73,9%	74,5%
Starší 6 let/populace 7letých		25,8%	24,5%	23,5%	22,9%	22,8%	22,5%	22,8%

2) Poslední školní rok je počítán na posunuté koncové stavy populace roku 2010.

Zdroj: Ústav pro informace ve vzdělání, ČSÚ, MŠMT

Tabulka č. 4 nám ukazuje, že počet nových žáků, kteří přichází do základních škol do prvních ročníků sice nepatrně, ale stále stoupá. Proto jsou velice důležitá data z populačních křivek, aby se předešlo zbytečnému rušení či slučování již zavedených základních škol. V budoucnu by mohly tyto základní školy chybět, jak je dnes vidět na příkladu mateřských škol, kdy se v nedávné minulosti rušily a dnes se musejí opět nové zřizovat, nebo alespoň ve stávajících mateřských školách vytvořit podmínky pro vznik alespoň jedné nové třídy, která by uspokojila dnešní velkou poptávku po místech v mateřských školách. Vzestupná tendence počtu dětí v mateřských školách je znázorněna v grafu č. 1.

Graf 1 - Počty dětí v mateřských školách ve školních letech 1999/2000 – 2010/2011

Zdroj: MŠMT, ČSI. Zahájení školního roku 31. 8. 2010

V Českých Budějovicích se konal koncem března 2012 zápis do mateřských škol. Celkem bylo podáno 1831 žádostí od tohoto počtu bylo odečteno 501 duplicitních žádostí a žadatelů z cizích obcí a konečný počet zůstal na 1330 žádostí. Do budějovických školek by podle předběžných výsledků mělo nastoupit asi 930 dětí. Z toho vyplývá, že 400 dětí nebylo přijato. Město České Budějovice před časem navýšilo kapacitu mateřských škol o 150 míst, dalších padesát začne fungovat od 1. 9. 2012 v Mateřské škole K. Štěcha, kde vzniknou modulovou přístavbou dvě nové třídy.

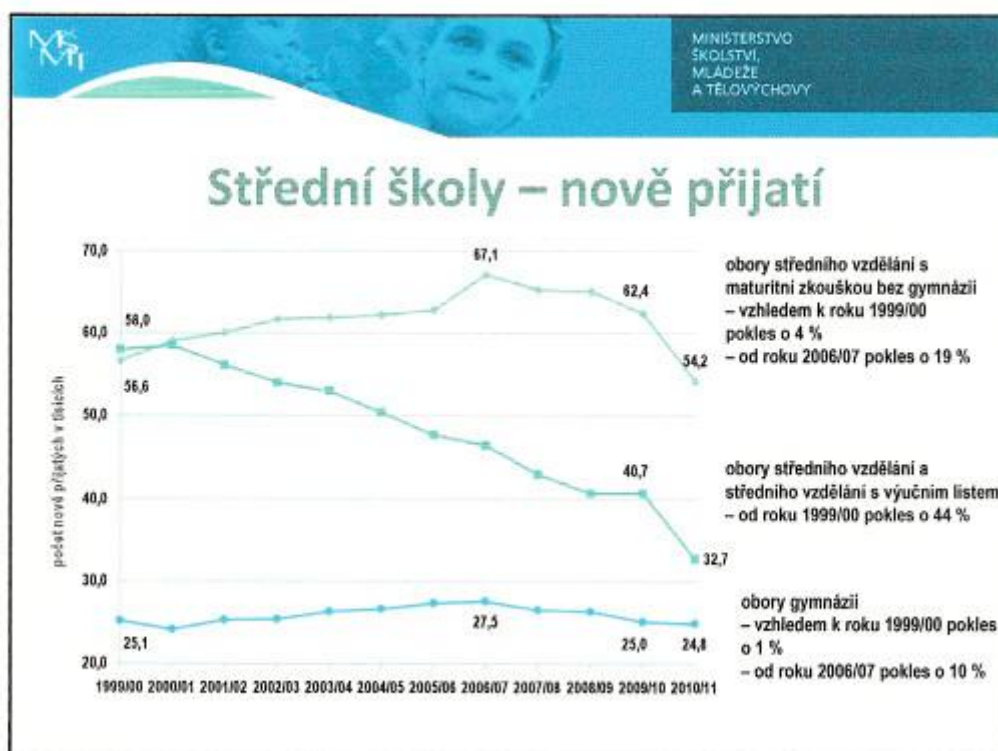
Jihočeské střední školy se začaly slučovat v květnu 2011. Vyvolalo to nemalé protesty z řad studentů, rodičů i samotných pedagogů.

Podle hejtmána Jiřího Zimoly je slučování škol nevyhnutelné. „Zatímco na začátku 90. let nastupovalo do prvních ročníků středních škol v kraji zhruba 11 tisíc žáků, letos jich byla zhruba polovina. Proto je současný rozsah středního a učňovského školství dlouhodobě neudržitelný,“ zdůvodnil hejtmán Jiří Zimola. *„Chápeme, že slučování škol je nepopulární, ale jiná cesta není. Nejde nám jen o ekonomické úspory, ale také o zachování poměru mezi maturitními a učebními obory.“* podotkl dále Zimola. *V článku Ludmily Mlsové z Mladé fronty dnes, který byl uveřejněn 19. května 2011,* se také uvádí, že v současnosti vychází na jihu Čech ze středních škol 19 % absolventů gymnázií, 48 % připadá na maturanty středních odborných škol a zbytek 33 % tvoří učni. Kraj přitom nemůže rozhodovat o všech středních školách – sám jich zřizuje 77, dalších 15 je soukromých, dvě obecní a dvě církevní.¹⁴

Graf č. 2 nám popisuje pokles nově přijatých studentů na střední školy v průběhu školních let 1999/2000 až 2010/2011. Z grafu je patrný výrazný pokles zájmu o obory středního vzdělání s výučním listem, kde se uvádí pokles o 44 %. U oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou je pokles od roku 2006/2007 do současnosti o 19 %. Obory gymnázií mají od roku 1999/2000 do roku 2010/2011 pouze nepatrný pokles o 1 %.

¹⁴ Dostupné na World Wide Web:<http://Budějovice.idnes.cz/ jihoceske-stredni-skoly-ceka-slučovani-vyvolava-to-protesty-pt6-budejovice-zpravy.aspx?c=A110519_094358_budejovice-zpravy_alt>

Graf 2 - Střední školy – nově přijatí v ČR ve školních letech 1999/2000 – 2010/2011

Zdroj: MŠMT, ČSI. Zahájení školního roku 31. 8. 2010

1.7 Školství a jeho financování

1.7.1 Školy a školská zařízení financována ze státního rozpočtu

Státní rozpočet poskytuje finanční prostředky na činnost škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvem, škol a školských zařízení zřizovaných registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, s výjimkou jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, škol a školských zařízení zřizovaných obcemi nebo svazky obcí, s výjimkou školských výchovných a ubytovacích zařízení a jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a školských výchovných a ubytovacích zařízení. Také se vyčleňují finanční prostředky ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva

zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek, které stanovuje zvláštní právní předpis. Ze státního rozpočtu se prostředky přiznávají podle výkonů, skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek nebo stravovaných uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok, nejvýše však do výše povoleného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, lůžek nebo stravovaných, uvedeného ve školském rejstříku. Podle věty první se do skutečného počtu započítávají i cizinci, kterým se poskytuje vzdělávání nebo školské služby za stejných podmínek jako státním občanům České republiky. Další finanční prostředky mimo prostředky plynoucí ze státního rozpočtu si právnické osoby, které vykonávají činnost škol a školských zařízení hradí z dalších finančních zdrojů a to hlavně z vlastní příjmů popřípadě jiných osob. Jinou formou finančních prostředků ze státního rozpočtu jsou dotace.

Finanční prostředky poskytnuté dotací ze státního rozpočtu jsou určeny především k financování platu, náhrad platu, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje a úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a ostatní náklady vyplývající z pracovně právních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.¹⁵

1.7.2 Školy a školská zařízení financována územními samosprávnými celky

Ve svém Věstníku zveřejňuje ministerstvo tzv. republikové normativy, ty stanovují výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta, který spadá do příslušné věkové kategorie v základním vzdělávání

¹⁵ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

na kalendářní rok. Dalšími normativy jsou krajské, které stanovuje krajský úřad. Zde se opět jedná o výši výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok, kdy jsou splněny podmínky, které jsou stanoveny prováděcím právním předpisem a jsou náležitě zveřejněny. Tzv. jednotkou výkonu je zde myšleno jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stavovaný, lůžko, třída, studijní skupina nebo oddělení. V neposlední řadě normativy stanovují příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů. Krajský úřad při jejich stanovení vychází z dlouhodobého záměru a rozvoje vzdělávací soustavy v celém kraji. Vychází také z rámcových nebo akreditovaných vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání, rozsahu přímé vyučovací výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti a naplněnosti tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních. Právním prováděcím předpisem ministerstvo určí členění krajských normativů, tzn. ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, dále pak různé vztahy mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet jejich úrovně a jednotlivé zásady pro jejich zvyšování a také pro zveřejňování. Ministerstvo rozděluje prostřednictvím republikových normativů krajským úřadům dotace na zvláštní účet kraje a tyto finanční prostředky jsou vyčleněny ze státního rozpočtu na činnost a výdaje škol a školských zařízení zřizovaných krajem a dále na činnost a výdaje škol a školských zařízení zřizovaných obcemi nebo svazky obcí. Prostřednictvím krajského úřadu v přenesené působnosti a s vědomím krajského zastupitelstva poskytuje právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které sám zřizuje finanční prostředky a také poskytuje přímo právníkům osobám, které vykonávají činnost škol a školských zařízení, ale jejich zřizovatelem je obec nebo svazek obcí, finanční prostředky. Tyto finanční prostředky poskytuje podle návrhů předložených obecními úřady obcí s rozšířenou působností. Jak při rozpisu finančních prostředků postupoval informuje krajský úřad příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Ty zpracovávají jednotlivé návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předávají je krajskému úřadu.

Krajský úřad se finančně vypořádává s finančními prostředky státního rozpočtu, které poskytuje na činnost škol a školských zařízení, a to podle pokynů stanovených ministerstvem a postupem stanoveným zvláštním právním předpisem a předává výsledky finančního vypořádání, zajišťuje sumarizaci účetní závěrky právníků osob

vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřizovaných kraji, obcemi nebo svazky obcí ve svém správním obvodu a zpracovává a vyhodnocuje rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu přidělovanými podle osnovy a postupu stanoveného ministerstvem.¹⁶

Obce a kraje vykonávají územní samosprávu ve školství. Obec má za úkol zajištění vzdělávání a školských služeb, zejména při zřizování a rušení škol a školských zařízení. Kraj má na starosti rozvoj vzdělávání a školských služeb a jejich soulad se zájmy občanů obce nebo kraje, dále pak s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem celého svého území a v neposlední řadě pak dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek. Obec zřizuje základní školu, nebo zajistí plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí aby dostála své povinnosti zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec, ve které má žák místo trvalého pobytu je povinna hradit obci, která školu zřídila, neinvestiční výdaje této školy připadající na jednoho žáka, pokud žák plní povinnou školní docházku mimo obec, kde má místo trvalého pobytu. Náklady na údržbu a opravy, materiální výdaje, služby a výdaje nevýrobní povahy, mzdové prostředky a ostatní výplaty fyzickým osobám, které neposkytuje krajský úřad, to vše zahrnuje výčet těchto neinvestičních výdajů. Toto platí i v případě, pokud žák plní povinnou školní docházku ve škole zřízené svazem obcí, jehož členem není obec, ve které má žák místo trvalého pobytu. Výdaje nemusí hradit obec, která tuto školu zřizuje. Obec či svazek obcí také může zřizovat a rušit základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení a školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, ale musí prokázat potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení jejich činnosti orgánu, který vede rejstřík škol a školských zařízení. Pokud školský obvod přesahuje území jedné obce, zabezpečují výdaje základní školy v tomto školském obvodu a školský zařízení jí dotčené obce a to

¹⁶ Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích. Dále může obec právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu a to podle zákona. Právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje obec nebo svazek obcí přidělit dotace, které stanovuje zákona o státním rozpočtu k částečné úhradě jejich výdajů na provoz a zároveň s nimi provádí finanční vypořádání.

1.8 Vzdělávání, programy, koncepce a změny financování

Vzdělávání, tak můžeme nazvat celoživotní proces učení, kde je kladen důraz na tvořivé řešení problémů, vědeckou a sociální gramotnost a závazek být zapojen do individuálních a společenských akcí. Tyto akce slouží jako nástroj vytváření silnějších vazeb mezi třídami a podniky a mezi školami a společností.

Vzdělání lze též chápat jako souhrn znalostí, které se získávají pomocí vzdělávání, výuky nebo studiem specifických vědomostí.

V České republice je přístup ke vzdělání definován v Listině základních práv a svobod takto: Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopnosti občana a možností společnosti též na vysokých školách. Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem. Na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu. Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.

Vzdělání je pak výsledkem, efektem výchovy i vzdělávání. Subjektem – nositelem vzdělání je člověk, který získal určité vzdělání nebo společnost jako celek (vzdělanostní struktura obyvatelstva). Vzdělání nemá hmotnou podstatu, je jen vlastností člověka (který s ním může disponovat a dále je kultivovat atd.), nebo charakteristikou dané společnosti. Je klasickým příkladem netržního zboží. V určitých konkrétních

historických podmínkách každé země je vždy rozhodující objem vzdělání (rozsah vzdělání ve vztahu k dané populaci), jeho struktura vertikální (stupně, úrovně vzdělání) i horizontální (oborové zaměření vzdělání) a pochopitelně kvalita tohoto vzdělání, jeho obsah.¹⁷

Formální školský systém tvoří zpravidla subsystémy:

- předškolní výchova,
- základní školy,
- střední školy,
- postsekundární vzdělávání.¹⁸

Výchovně vzdělávací soustava je tvořena orgány, které mají za úkol zajišťovat výchovu a vzdělávání:

- předškolní zařízení
- školy
- školní zařízení

Do předškolních zařízení řadíme mateřské školy, které jsou určeny pro děti od 3 do 6 let. Na péči v rodině zde navazuje péče v mateřské škole. Dále sem patří speciální mateřské školy, ty jsou určeny pro děti smyslově, tělesně nebo mentálně postižené.

¹⁷ KREBS, V., DURDISOVÁ, J., POLÁKOVÁ, O., ŽIŽKOVÁ, J. *Sociální politika*. PRAHA: DODEX Bohemia, s r. o., 1997. 327 s. ISBN 80-85963-33-7

¹⁸ HALÁSEK, D., SKŘÍDLOVSKÁ, E. *Veřejný sektor I*. OSTRAVA: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 1995. 168 s. ISBN 80-7078-286-2

Školy můžeme dále dělit např. **podle zřizovatele** na:

- státní školy
- vojenské školy,
- policejní školy,
- obecní školy,
- církevní školy,
- soukromé školy.

Nebo je členíme na školy **poskytující**:

- předškolní vzdělávání (mateřské školy),
- základní vzdělávání (základní školy),
- střední vzdělávání (střední školy),
- praktické vzdělávání (učiliště),
- vyšší odborné vzdělávání (vyšší odborné školy),
- vysokoškolské vzdělávání (vysoké školy).

Základní školy se skládají ze dvou stupňů (1. - 5. třída a 6. - 9. třída). Povinná školní docházka u dětí začíná nabytím 6 let a to před zahájením školního roku. Rozhodnutím ředitele školy, na základě posudku z psychologické poradny, může být tato povinná školní docházka odložena. Základní vzdělání je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků. Základní vzdělávání postupně dodá žákům možnost pokračovat ve studiu, získávají osobnostní kvality, chuť zdokonalovat se, během celého života se vzdělávat a podílet se na životě společnosti. V učilištích se poskytuje střední vzdělání a jsou zvláštním typem střední školy, kde se učni připravují na své budoucí povolání či zaměstnání.

Učilišť máme několik druhů:

- jsou dvouletá, která jsou zakončena výučním listem,
- odborná učiliště tříletá s výučním listem,
- střední odborná učiliště čtyřletá, kde učni získají maturitní vysvědčení.

Do dvou kategorií dělíme **střední školy**, a to na gymnázia, která poskytují úplné všeobecné středoškolské vzdělání a druhou kategorií jsou střední školy ekonomické, umělecké, zdravotnické, sociální, průmyslové, které poskytují úplné odborné středoškolské vzdělání.

1.8.1 Vzdělávací programy

Rámcové vzdělávací programy vycházejí z národního vzdělávacího programu a jsou závazné pro školní vzdělávací programy. Také je zpracovává ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a konzultuje je s ostatními ministerstvy. Rámcové vzdělávací programy zahrnují obsah, rozsah vzdělávání, závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy – předškolní, základní a střední vzdělávání, pravidla pro průběh vzdělávání, pravidla pro ukončení vzdělání, jsou zpracovávány pro jednotlivé obory vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu učebnic. Z rámcových vzdělávacích programů vycházejí školní vzdělávací programy, které se vztahují ke konkrétní škole a dále k jednotlivým předmětům či skupinám předmětů. Jsou zpracovávány pedagogickým sborem školy a obsahují jednotlivé tematické plány, podle kterých se učí. Rámcové vzdělávací programy a školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty a jsou přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.

1.8.2 Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007 - 2013

Stát působí na děti a mládež v rámci podpory a ochrany a musí být toto působení diferencované a adresné a to právě v těchto dvou rovinách: podpora a ochrana.

Podporou je myšleno taková opatření státu, která řeší problémy ohrožující mladou generaci nebo řeší zapojení mládeže na společenském a politickém životě a motivuje

jednotlivé skupiny mládeže k činnosti v rámci cílů státní politiky pro oblast dětí a mládeže.

Ochrana jsou taková opatření státu, která zeslabují vliv negativních jevů na děti a mládež. Stát působí přímo svými nástroji (právní normy, ekonomické nástroje, výzkumná činnost, účelný informační systém apod.) a nebo spolupracuje s dalšími orgány veřejné správy, obcemi, nestátními neziskovými organizacemi a funguje zde i zahraniční spolupráce v rámci programů Evropské unie pro mládež.

Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže má hlavní cíl vytvářet vhodné podmínky pro naplňování funkce rodiny, osobnostní rozvoj mladých lidí a jejich uplatnění ve společnosti, výchovu k aktivnímu občanství, podporu zdravého životního stylu a ochranu před negativními jevy a jejich následky. Koncepce má celkem devatenáct tematických oblastí s různým zaměřením. Hlavním koordinátorem realizace Koncepce v oblasti dětí a mládeže je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

1.8.3 Změny financování Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Návrh nové koncepce byl v září 2011 projednán ve výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu (tzv. „školský výbor“). O měsíc později byl schválen poradou ekonomických ministrů a koncem listopadu byl koncepční záměr zveřejněn na webových stránkách ministerstva školství, aby se všichni zúčastnění mohli vyjádřit k navrhovaným změnám a případně podat připomínky a návrhy řešení k dané problematice. Hlavními cíli je efektivnější využití peněz, které stát do regionálního školství dává a dát školám i jejich zřizovatelům dlouhodobou jistotu o výši prostředků státního rozpočtu na vzdělávání. Nový model nechce přímo uspořít finance, ale pouze změnit současné neefektivní a nespravedlivé rozdělování peněz. Krajské úřady dostávají peníze od státu, ty pak podle vlastních normativů přerozdělují a tím se stává, že školy stejného zaměření tak dostávají v různých krajích jinou výši peněžních prostředků. Počet normativů stanovuje ministerstvo, podle nové koncepce by se jejich počet měl podstatně snížit. To by znamenalo spravedlivé rozdělování peněz. Srovnatelný objem financí by dostávaly všechny školy, které učí podle stejného rámcového vzdělávacího

programu. Finanční prostředky zůstanou v resortu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jen některé z nich budou využity na podporu kvalitativních prvků výuky (moderní školní pomůcky, asistenti apod.).

Novinkou je také zavedení dalšího parametru – optimální naplněnost třídy – který je přidán k současnému normativu financování na jednoho žáka. Nejvyšší možný objem finančních prostředků získá škola při dosažení optimální naplněnosti třídy. Bez problémů může škola fungovat, pokud dosáhne minimální naplněnosti, což je taková naplněnost, aby škola měla dostatek peněz na výuku podle platného rámcového vzdělávacího programu. Pokud ani na tuto minimální naplněnost nedosáhne, může ji, stejně jako dnes, do potřebného minima dotovat zřizovatel – obec. Existenci tzv. malotřídek na prvním stupni chce ministerstvo podpořit, protože jsou pro život v obci důležité. Tyto malotřídky proto budou mít vlastní normativ. Optimální a minimální počet žáků (tzn. přesné číslo) bude stanoveno až po ukončení diskuze na toto téma a jejím následném vyhodnocení. Nový model financování počítá také s nalezením trvalejšího řešení, aby bylo pro školy výhodné přijímat žáky se zdravotním postižením či ze sociálně znevýhodněného prostředí. Soukromé školy obdrží stejné peněžní prostředky jako školy veřejné. Pokud budou preferovat menší počet žáků, budou muset vzniklý rozdíl pokrýt ze školného.

1.8.4 Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství

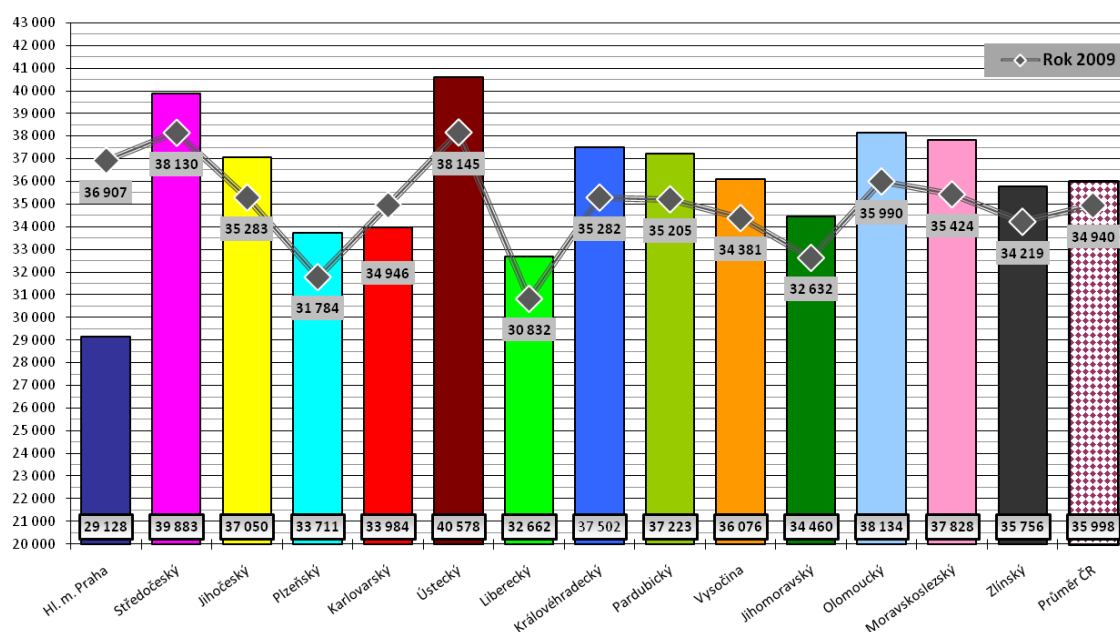
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se již od loňského roku zabývá přípravou reformou systému financování regionálního školství. Z různých analýz, které ministerstvo provedlo, vyplynula tyto negativa stávajícího systému financování regionálního školství.

- velké rozhodovací pravomoci bez odpovídající spoluzodpovědnosti za financování mají krajské úřady
- nepodporuje optimalizaci škol a školských zařízení
- nevytváří pro školy potřebné stabilní ekonomické transparentní prostředí,
- nedostatečně podporuje kvalitu a efektivitu vzdělávání

- neumožňuje dostatečné zacílení finančních prostředků, které jsou přerozdělovány krajskými úřady do regionálního školství z rozpočtu ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy¹⁹

V současném systému financování regionálního školství již nelze dostatečně efektivně přerozdělovat finanční prostředky státního rozpočtu. Dále se projevují velké mezikrajové rozdíly v podpoře vzdělávání, proto je nutné tuto reforma systému financování uskutečnit. Pro ilustraci je zde uveden příklad krajských normativů mzdových prostředků (MP) v roce 2010 v konkrétním oboru vzdělávání. Z grafu č. 5 je možné rozpoznat právě zmiňovanou mezikrajovou úroveň podpory vzdělávání.

Graf 3 – Normativ MP v jednotlivých krajích v letech 2010 a 2009 pro obor 53-41-M/007 Zdravotnický asistent

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství z 28.11.2011

Přínos nového systému financování regionálního školství je především v oborovém normativu, který bude přidělovat stejný objem prostředků na mzdy pedagogických

¹⁹ MMŠT. *Koncepční záměr reformy systému financování regionálního školství*. Podklad pro odbornou diskusi, Praha: MŠMT, 2011. 1 strana

pracovníků a na učebnice a učební pomůcky ve všech krajích všem školám, které mají shodné podmínky vzdělávání. Odstraní neadresné ekonomické podpory krajů pro nenaplněné školy nebo pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zajistí financování pro žáky s potřebou asistenta pedagoga nebo financuje činnost školních psychologů. Dále se počítá s odbouráním administrativní zátěže škol a školských zařízení a zrušení zákona upravujícího financování soukromých škol. Nová koncepce financování regionálního školství také zajistí školám stabilitu a transparentní ekonomické podmínky pro vzdělávání a zamezit dnešnímu přerozdělovacímu procesu na úrovni krajů v oblasti financování pedagogické práce a naopak navýší roli kraje v přerozdělování v oblasti nepedagogické práce.

Velkým rizikem při uvedení nové koncepce financování regionálního školství mohou být významné změny v ekonomickém zabezpečení jednotlivých škol a školských zařízení. Dalšími možnými riziky mohou být časové odstupy mezi stávajícím systémem financování a novou koncepcí. Je nutné uvést všechny prováděné změny ve vzdělávání do souladu se změnami v systému financování a zajistit připravenost samotných škol a školských zařízení na veškeré novinky.

Legislativní proces reformy ve financování regionálního školství by mohl být ukončen v průběhu 1. pololetí letošního roku a proto by mohla samotná reforma vstoupit v platnost od 1. ledna 2013, tak aby finanční prostředky ze státního rozpočtu na rok 2013 mohly být již přerozdělovány podle nového Koncepčního záměru reformy systému financování regionálního školství.

2. Školská zařízení v Českých Budějovicích

V současné době upravují financování škol právní předpisy a dále pak předpisy vydávané zřizovateli. Jejich financování je rozděleno do dvou částí:

- 1) financování přímých výdajů (ze státní správy), kde rozhoduje ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a krajské úřady. Financování škol ze státního rozpočtu zde vymezuje § 160 odst. 1 písm. c) zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (tzv. školský zákon). Platy, náhrady platů, mzdy nebo náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci konanou na základě dohod, výdaje na úhradu pojistného, přiděly do FKSP toto vše tvoří největší část finančních prostředků státního rozpočtu. Ze státního rozpočtu jsou dále hrazeny výdaje související s výukou (např. učebnice a školní potřeby, další vzdělávání pedagogických pracovníků). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytuje tyto prostředky prostřednictvím příslušných krajů. Ty rozepisují celkovou částku pro kraj normativně, podle počtu žáků na každou konkrétní školu nebo školské zařízení. Dále jsou ze státních prostředků hrazeny nejen činnosti vzdělávací a výchovné, ale také takové činnosti, které jsou pro chod školy důležité (např. provozní zaměstnanci – školníci, uklízečky, kuchařky, apod.).
- 2) financování ostatních provozních nákladů (ze samosprávy), kde rozhoduje zřizovatel. Tady zřizovatel podle právních předpisů stanovuje pro školy a školská zařízení další pravidla (např. tvorba odpisů, nakládání s pohledávkami, vymezení práv při správě majetku apod.). Z prostředků, které poskytuje zřizovatel, jsou hrazeny neinvestiční náklady, které souvisejí s provozem školy (např. náklady na energie, opravy, služby, odpisy, apod.) a také kapitálové výdaje, investice, což znamená pořízování dlouhodobého hmotného nebo dlouhodobě nehmotného majetku.

2.1 Školská zařízení zřizovaná Magistrátem města České Budějovice

V dnes je v České republice 4.063 základních škol, 199 speciálních základních škol a 75 základních uměleckých škol. V Jihočeském kraji je 253 základních škol a 14 speciálních škol. Celkem je Magistrát města České Budějovice zřizovatelem 31 mateřských škol, základních škol a školních jídelen, což jsou příspěvkové organizace s právní subjektivitou.

Tabulka 5 - Počet dětí, učitelů a ostatních zaměstnanců v mateřských školách pro rok 2012

Mateřské školy v Českých Budějovicích	Děti celkem	Pedagogové	Ostatní zaměstnanci
Čečova	184	14	5,13
Dlouhá	56	4,38	1,59
Fr. Ondříčka	84	6,44	2,34
E. Pitterra	106	8,07	2,96
J. Opletala	177	13,47	4,93
Jizerská	224	17,05	6,24
K. Štěcha	248	18,87	6,91
Neplachova	130	9,86	3,61
Nerudova	152	11,57	4,24
Papírenská	158	11,95	4,38
Šafaříkova	23	2	0,69
Pražská	80	6,15	2,24
U Pramene, Pohůrka	139	10,35	3,79
Špálova	46	3,63	1,33
Kroková	42	3,32	1,22
Železničářská	56	4,38	1,59
Větrná	191	13,96	5,12
Vrchlického Nábř.	192	14,61	5,35
Otakarova	40	3,17	1,16
Zeyerova	168	12,79	4,79
Celkem dětí	2496	190,02	69,61

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje, zpracování vlastní

V tabulce č. 6 jsou uvedeny počty žáků jednotlivých mateřských škol v Českých Budějovicích, dále pak počty pedagogů a ostatních zaměstnanců převedených na úvazky. Tabulka č. 7 vykazuje tyto data pro základní školy.

Tabulka 6 - Počty žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců u základních škol pro rok 2012

Základní školy v Českých Budějovicích	Žáci celkem	Pedagogové	Ostatní zaměstnanci
J. Š. Baara, Jírovcova	240	18,62	4,93
Nová	200	14,8	4,33
Dukelská	581	38,12	9,19
Novohradská	91	5,88	2,11
Grünwaldova	623	37,47	9,7
Kubatova	591	35,46	9,3
Máj I., M. Chlajna	502	32,22	8,27
Máj II., M. Chlajna	395	27,46	6,96
Matice školské	528	34,83	8,56
VI. Rady	106	8,45	2,07
Nerudova	466	29,49	7,82
Čečova	183	14,12	4,05
O. Nedbala	857	52,01	13,01
L. Kuby	543	33,58	8,73
Rudolfovská Tř.	82	7,22	1,88
Pohůrecká	635	37,93	9,84
Bezdvorská	595	35,73	9,37
Celkem	7218	463,39	120,12

Zdroj: Krajský úřad Jihočeského kraje, zpracování vlastní

Město České Budějovice zřizuje celkem 23 mateřských škol (z nichž je 15 samostatných příspěvkových organizací, zbývající jsou součástí základní školy či odloučené pracoviště mateřské školy u všech je součástí školní jídelna). Dále město zřizuje 14 základních škol (12 z nich má školní jídelnu). Dvě školní jídelny jsou vedeny jako samostatné příspěvkové organizace, a to Školní jídelna U Tří lvů a Školní jídelna Rudolfovská. Doplnkovou činnost provozují pouze Základní škola a Základní umělecká škola Bezdvorská a Školní jídelna U Tří lvů. Plánovaný zisk z doplňkové činnosti mohou tyto jmenované příspěvkové organizace použít k posílení hlavní činnosti. Součástí hospodaření příspěvkových organizací jsou příjmy (stravné, nájemné, školné, úroky a jiné ostatní výnosy), které jsou zapojovány do hospodaření organizace v plné výši.

Mezi **náklady** těchto příspěvkových organizací patří:

- spotřeba materiálu – vybavení tříd, školních družin, kabinetů, kanceláří a školních jídelen (drobný dlouhodobý hmotný majetek), tiskopisy, kancelářský materiál, materiál na výtvarnou výchovu, vybavení lékárníček, mycí a čistící prostředky, dětské ložní prádlo, utěrky, ručníky, dětské prostírání a materiál pro běžnou údržbu škol, který zajišťuje školník
- spotřeba potravin – u škol, kde je součástí školní jídelna. Podle nařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jsou rodiče povinni hradit úplný předepsaný potravinový normativ a to na všech stupních škol. Proto celková částka stravného v nákladech je plně kryta v celkové částce na výnosové straně
- spotřeba energií – položka je závazným ukazatelem pro všechny školy a školská zařízení a je vždy ve výši předpokládaných reálných nákladů na elektrickou energii, vodné a stočné, plyn a páru
- opravy a udržování – další položka, která je závazným ukazatelem a obsahuje náklady na opravy a udržování movitého a nemovitého majetku svěřeného zřizovatelem příspěvkové organizaci k hospodaření
- ostatní služby – telefonní a poštovní poplatky, ochrana objektů, plavecký výcvik, odvoz odpadu, zákonné revize, náklady na čištění kanalizace a další položky spojené s činností školy
- mzdové náklady – tato položka je také závazným ukazatelem a jedná se o finanční prostředky výhradně vyplácené zřizovatelem pracovníkům škol a školských zařízení, kteří jsou ve stálém pracovním poměru (pradleny) a mzdové prostředky vyplácené pracovníkům na základě uzavřených dohod (např. úklid sněhu, pracovník vybírající školné apod.). V této položce můžeme také najít odměny ředitelům škol a školských zařízení, které jsou v souladu se zákonem číslo 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění, a na základě Zásad pro stanovení platových náležitostí pro ředitele škol
- jiné ostatní náklady – sem patří pojištění dětí, žáků a pedagogických pracovníků, pojištění movitého majetku, bankovní poplatky, licenční poplatky za užívané programové vybavení, školení apod.

- odpisy dlouhodobého nehmotného majetku a dlouhodobého hmotného majetku (movitého i nemovitého), který byl předán k hospodaření školám a školským zařízením. Jsou zdrojem tvorby investičního fondu a v souladu se zákonem číslo 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, § 31, odst. 2 písm. d) a posilují zdroje určené na financování údržby a opravy majetku, který příspěvková organizace používá pro svoji činnost

Pro ilustraci je zde tabulka č. 8, která srovnává náklady jednotlivých základních škol v Českých Budějovicích ve třech letech po sobě následujících.

Tabulka 7 - Rozpočet ZŠ - náklady - skutečnost v letech 2009 až 2011

PO	2009	2010	2011
	skutečnost	skutečnost	skutečnost
ZŠ Grünwaldova	10 165,0	10 851,0	10 150,0
ZŠ Máj I	12 943,0	13 108,0	12 368,0
ZŠ Máj II	6 738,0	6 415,0	6 960,0
ZŠ Kubatova	12 660,0	10 425,0	10 867,0
ZŠ Matice školské	5 553,9	6 756,0	7 047,0
ZŠ L. Kuby	9 061,0	8 277,0	9 770,0
ZŠ O. Nedbala	14 580,0	13 180,0	12 532,0
ZŠ J. Š. Baara	6 338,0	6 432,0	7 073,0
ZŠ Dukelská	5 915,0	5 662,0	5 632,0
ZŠ Pohůrecká	8 932,0	9 613,0	10 426,0
ZŠ a MŠ Nerudova	12 173,0	11 661,0	11 304,0
ZŠ a MŠ VI. Rady	4 516,0	4 131,0	4 328,0
ZŠ a MŠ Rudolfovská	1 559,0	1 460,0	1 550,0
ZŠ Bezdrevská	11 631,0	10 930,0	10 692,0
CELKEM ZŠ	122 764,9	118 901,0	120 699,0

Zdroj: Rozpočet statutárního města České Budějovice, zpracování vlastní

Výnosy:

- tržby z prodeje služeb – stravné – výnosy z poskytování školního stravování, tj. vybrané finanční prostředky od zákonných zástupců dětí a žáků za stravné
- tržby z prodeje služeb – poplatky mateřské škole a školní družině – školné z mateřských škol a školné za školní družinu
- tržby z prodeje služeb – pronájmy – tržby z pronájmů tělocvičen, nebytových i bytových prostor
- úroky – přijaté úroky od peněžního ústavu
- zúčtování fondů – použití investičního fondu k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku v souladu se zákonem číslo 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- jiné ostatní výnosy – výnosy za věcnou režii stravování zaměstnanců, úhradu soukromých telefonních hovorů, prodej krmných odpadů, prodej čipů a karet školního stravování

Tabulka č. 9 udává srovnání výnosů jednotlivých základních škol v Českých Budějovicích v letech 2009 až 2011

Tabulka 8 - Rozpočet ZŠ - výnosy - skutečnost v letech 2009 až 2011

PO	2009	2010	2011
	skutečnost	skutečnost	skutečnost
ZŠ Grünwaldova	4 930,0	5 295,0	4 930,0
ZŠ Máj I	7 308,0	7 197,0	7 248,0
ZŠ Máj II	3 898,0	3 526,0	3 701,0
ZŠ Kubatova	7 565,0	5 075,0	5 370,0
ZŠ Matice školské	2 150,0	3 078,0	4 106,0
ZŠ L. Kuby	6 161,0	3 040,0	3 029,0
ZŠ O. Nedbala	7 825,0	7 537,0	7 159,0
ZŠ J. Š. Baara	5 257,0	5 442,0	5 902,0
ZŠ Dukelská	1 295,0	1 275,0	1 245,0
ZŠ Pohůrecká	3 801,0	4 307,0	4 492,0
ZŠ a MŠ Nerudova	5 510,0	5 429,0	5 092,0
ZŠ a MŠ VI. Rady	1 497,0	1 778,0	1 903,0
ZŠ a MŠ Rudolfovská	557,0	556,0	551,0
ZŠ Bezdvorská	3 590,0	3 453,0	3 585,0
CELKEM ZŠ	61 344,0	56 988,0	58 313,0

Zdroj: Rozpočet statutárního města České Budějovice, zpracování vlastní

Součástí zastupitelstvem města schvalovaného rozpočtu je i návrh hospodaření příspěvkové organizace. Schvaluje se jak budoucí náhled hospodaření, tak i posléze výsledek hospodaření příspěvkové organizace. Pro ilustraci je zde tabulka č. 10, která přibližuje finanční hospodaření Základní školy Oskara Nedbala schválené rozpočtem statutárního města České Budějovice pro rok 2012. Tabulka také ukazuje pro srovnání finanční hospodaření v roce 2011.

Tabulka 9 - Schválený rozpočet Základní školy O. Nedbala pro rok 2012

Organizace: **Základní škola O. Nedbala**

Odpovědné místo: **221**

položka

5331

paragraf

3113

Věcný obsah	upravený rozpočet 2011	schválený rozpočet 2012		
	Celkem	Hlavní činnost	Doplňková činnost	Celkem
	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč	tis. Kč
Náklady:				
Spotřeba materiálu	1 100,00	1 275	0	1 275
Spotřeba potravin	3 500,00	3 200	0	3 200
Spotřeba energie	2 800,00	2 994	0	2 994
Opravy a udržování	2 935,00	3 850	0	3 850
Ostatní služby	900,00	940	0	940
Mzdy	30,00	30	0	30
Ostatní osobní náklady	26,00	15	0	15
Zákonné sociální pojištění	20,00	12	0	12
Zákonné sociální náklady (FKSP)	1,00	1	0	1
Jiné ostatní náklady	105,00	95	0	95
Odpisy DNM a DHM	1 210,00	1 276	0	1 276
Náklady celkem:	12 627,00	13 688	0	13 688
Výnosy:				
Výnosy z prodeje služeb – stravné	3 500,00	3 200	0	3 200
Výnosy z prodeje služeb - poplatky ŠD, MŠ	290,00	300	0	300
Výnosy z pronájmu	300,00	350	0	350
Úroky	3,00	30	0	30
Čerpání fondů - použití IF	1 265,00	1 330	0	1 330
Jiné ostatní výnosy	70,00	80	0	80
Výnosy celkem:	5 428,00	5 290	0	5 290
Příspěvek na provoz (náklady - výnosy)	7 199,00	8 398	0	8 398

Spotřeba energie:

2 994

elektrická energie

800

Voda

380

Pára

1 750

plyn

64

Opravy a udržování:

3 850

výměna oken pavilonu U 12 jih

2 300

výměna dveří v ZŠ - učebny, WC, kanceláře

400

malování a nátěry

250

opravy nábytku a tabulí

300

oprava podlahových krytin

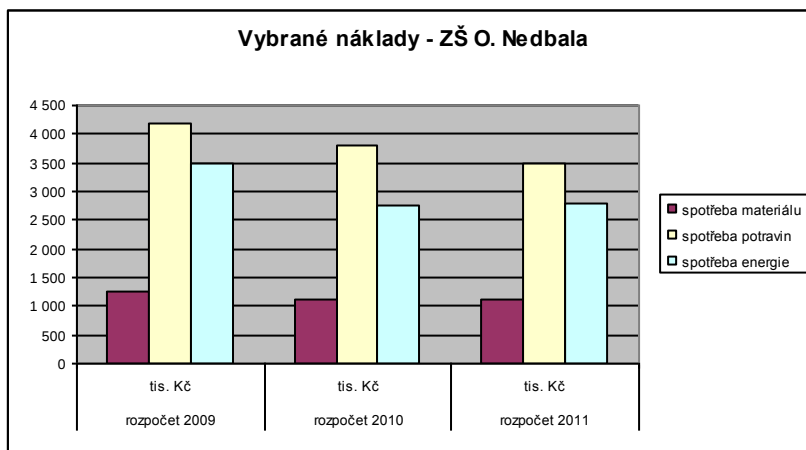
100

běžná údržba

500

Zdroj: Rozpočet statutárního města České Budějovice

Graf 4 - Porovnání spotřeby materiálu, potravin a energie v letech 2009 - 2011

Zdroj: Rozpočet statutárního města České Budějovice rok 2009 – 2011, zpracování vlastní

Graf 6 vyjadřuje porovnání vybraných nákladů u Základní školy Oskara Nedbala v letech 2009 – 2011.

Jednotlivé školy a školská zařízení sestavují každoročně návrhy rozpočtů a následně je projednávají na odboru školství, mládeže a tělovýchovy, za osobní účasti ředitelů škol a školských zařízení. U spotřeby energií a u položky **opravy a udržování** jsou nejvyšší finanční náklady a to na základě zvyšování cen všech energií a také vzhledem ke stupni opotřebení a stáří budov u druhé položky. Ostatní náklady škol dané § 160 zákona č. 561/2004 Sb. jsou přímými výdaji na vzdělání, které poskytuje stát prostřednictvím Jihočeského kraje – krajského úřadu (odbor školství, mládeže a tělovýchovy).

Tabulka 10 - Finanční prostředky na opravy a udržování v Kč

Příspěvkové organizace	plán	skutečnost	plán	skutečnost	plán	skutečnost	plán
	2 009	2 009	2 010	2 010	2 011	2 011	2 012
MŠ Papírenská	1 520 000	1 490 530	3 600 000	3 838 000	100 000	100 000	770 000
MŠ Větrná	1 270 000	1 143 450	1 050 000	1 127 000	2 190 000	2 300 000	1 700 000
MŠ Jizerská	3 150 000	3 350 000	1 350 000	1 748 000	600 000	600 000	700 000
MŠ Dlouhá	850 000	648 920	693 000	735 000	750 000	748 081	685 000
MŠ Špálova	2 455 000	2 548 980	1 178 000	1 413 000	1 470 000	1 543 611	1 360 000
MŠ Zeyerova	1 375 000	1 179 980	470 000	468 000	420 000	418 486	410 000
MŠ Pražská	1 000 000	714 100	585 000	585 000	110 000	102 042	587 000
MŠ J. Opletala	480 000	526 140	800 000	929 800	1 070 000	1 082 144	1 750 000
MŠ U Pramene	230 000	230 080	70 000	70 000	150 000	206 989	288 000
MŠ Vrchlického	1 920 000	1 785 230	870 000	870 000	700 000	757 548	1 010 000
MŠ K. Štěcha	1 610 000	1 461 920	1 534 000	1 534 000	3 258 000	3 257 919	2 340 000
MŠ Čechova	490 000	348 000	300 000	244 000	200 000	240 000	375 000
MŠ Neplachova	780 000	608 930	621 000	621 000	558 000	557 641	600 000
MŠ Nerudova	750 000	537 190	503 000	503 000	1 190 000	1 188 295	1 900 000
MŠ E. Pittera	1 197 000	726 190	780 000	700 000	768 000	747 475	245 000
CELKEM MŠ	19 077 000	17 299 640	14 404 000	15 385 800	13 534 000	13 850 231	14 720 000
ZŠ Grünwaldova	2 235 000	1 699 700	1 890 000	1 834 011	1 800 000	1 800 000	1 700 000
ZŠ Bezdrevská	1 780 000	1 730 000	1 280 000	1 355 937	1 245 000	1 245 000	1 265 000
ZŠ Máj I.	1 950 000	1 754 280	1 985 000	1 981 554	1 250 000	1 260 000	2 810 000
ZŠ Máj II.	2 130 000	1 953 310	1 950 000	1 092 443	2 200 000	2 200 000	2 215 000
ZŠ Kubatova	4 835 000	3 243 870	1 615 000	1 615 000	1 390 000	1 441 000	2 015 000
ZŠ Matice školské	445 000	445 000	1 229 000	1 215 960	732 000	732 000	927 000
ZŠ L.Kuby	2 060 000	3 670 000	2 790 000	2 989 968	2 300 000	2 800 000	2 760 000
ZŠ O. Nedbala	2 140 000	2 390 000	2 980 000	3 179 946	2 880 000	2 935 000	3 850 000
ZŠ J. Š. Baara	1 560 000	1 503 580	1 460 000	1 493 819	2 000 000	2 000 000	1 800 000
ZŠ a MŠ Nerudova	2 050 000	2 227 870	1 950 000	1 950 000	1 620 000	1 620 000	1 730 000
ZŠ Dukelská	2 050 000	1 800 000	2 050 000	1 850 000	1 900 000	1 900 000	1 100 000
ZŠ Pohůrecká	1 310 000	916 940	1 000 000	1 096 945	1 415 000	1 415 000	1 815 000
ZŠ a MŠ Rudolfovska	200 000	150 000	200 000	210 000	160 000	160 000	250 000
ZŠ a MŠ VI.Rady	970 000	900 000	795 000	825 000	840 000	910 000	840 000
CELKEM ZŠ	25 715 000	24 384 550	23 174 000	22 690 582	21 732 000	22 418 000	25 077 000
ŠJ U Tří lvů	800 000	836 340	610 000	494 701	700 000	719 090	900 000
ŠJ Rudolfovska	250 000	127 720	150 000	395 913	150 000	150 000	150 000
CELKEM ŠJ	1 050 000	964 060	760 000	890 614	850 000	869 090	1 050 000
CELKEM PO	45 842 000	42 648 250	38 338 000	38 966 997	36 116 000	37 137 321	40 847 000

Zdroj: Rozpočet statutárního města České Budějovice, odbor školství a tělovýchovy

Tabulka č. 11 ukazuje jak postupně rok od roku klesají finanční prostředky na opravy a udržování. Většina těchto budov je ze sedmdesátých let minulého století a některé jsou i starší, proto pokud se nezačne dávat více prostředků na jejich opravy a udržování, mohlo by to vést k prodražení těchto oprav v budoucnu. Současná krize se právě také projevuje i ve školství, kdy nemají zřizovatelé dostatek finančních prostředků, které by mohly vynaložit na celkové rekonstrukce či modernizaci budov škol a školských zařízení.

2.2 Demografický vývoj v Českých Budějovicích

V následující tabulce č. 5 je znázorněn demografický vývoj v letech 1992 – 2006 v oblasti pohybu obyvatelstva města Českých Budějovic. Jsou zde zaznamenány počty narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých a celkový přírůstek za uvedené období.

Vývoj demografických ukazatelů ve městě České Budějovice se projevoval zejména v poklesu počtu uzavíraných sňatků a pokles počtu narozených dětí. Celé uvedené období se zvyšoval celkový objem migrace. V 90. letech výrazně klesal počet přistěhovalých do města, a až v posledních letech se počet přistěhovalých blíží počtu vystěhovalých.

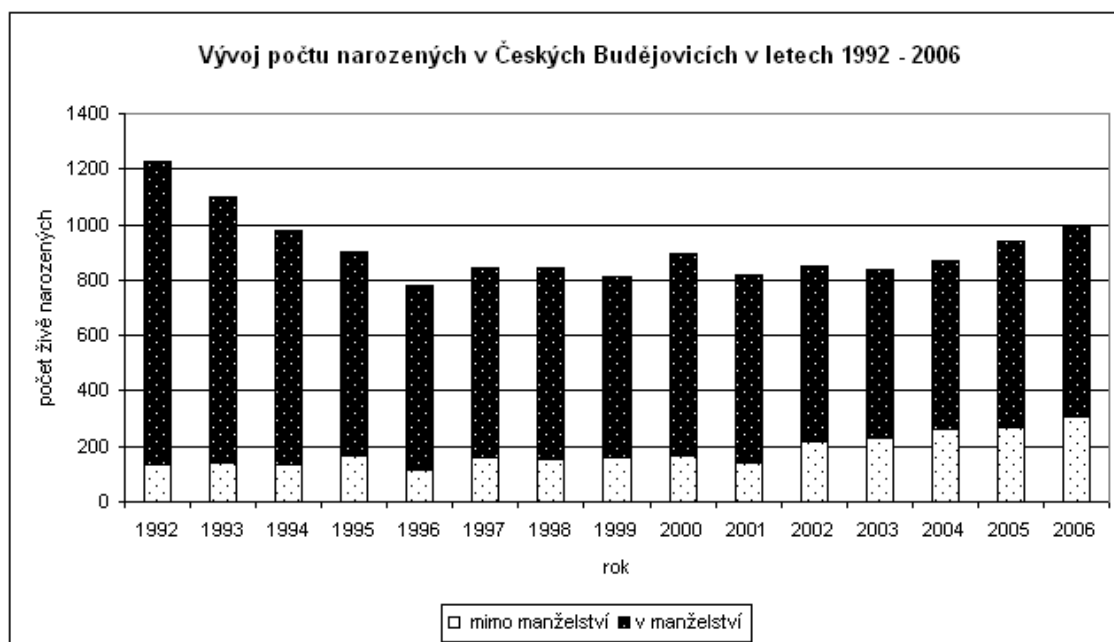
Tabulka 11 - Pohyb obyvatelstva města České Budějovice v letech 1992 - 2006

Pohyb obyvatelstva města České Budějovice v letech 1992 – 2006												
rok	střední stav obyvatelstva	sňatky rozvody		narození		zemřelí			stěhování			
				živě	mtvě	celkem	z toho do 1 roku	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek	celkový přírůstek
1992	98 731	698	270	1 229	5	871	14	358	2 128	1 692	436	794
1993	99 463	637	282	1 098	2	825	8	273	1 891	1 624	267	540
1994	99 748	568	430	977	2	854	4	123	1 500	1 438	62	185
1995	99 872	552	431	901	-	927	10	-26	1 445	1 504	-59	-85
1996	99 696	607	424	780	2	845	6	-65	1 314	1 364	-50	-115
1997	99 577	574	392	846	3	855	7	-9	1 441	1 477	-36	-45
1998	99 461	618	359	846	1	832	2	14	1 293	1 508	-215	-201
1999	99 087	576	311	809	1	854	3	-45	1 262	1 637	-375	-420
2000	98 633	606	337	893	1	818	5	75	1 000	1 815	-815	-740
2001	97 205	481	388	818	1	856	3	-38	1 426	2 219	-793	-831
2002	96 322	600	470	848	3	820	2	28	1 682	2 466	-784	-756
2003	95 582	484	383	838	5	895	4	-57	1 824	2 508	-684	-741
2004	94 945	484	367	871	2	858	1	13	1 939	2 575	-636	-623
2005	94 635	524	339	941	-	893	4	48	2 334	2 351	-17	31
2006	94 653	509	322	989	4	895	5	94	2 449	2 449	-	94

Zdroj: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. Demografický vývoj ve městě České Budějovice v letech 1992 až 2006

Graf č. 3 vypovídá o tom, že neprovdané matky a jejich děti mají určité sociální výhody a také liberálnější postoj společnosti k těmto matkám se projevil ve zvýšení podílu dětí narozených mimo manželství. V roce 1992 to bylo necelých 11 % a v roce 2006 již 31 %. Stále ještě tento podíl o 2 procentní body ztrácí na průměr na Jihočeský kraj.

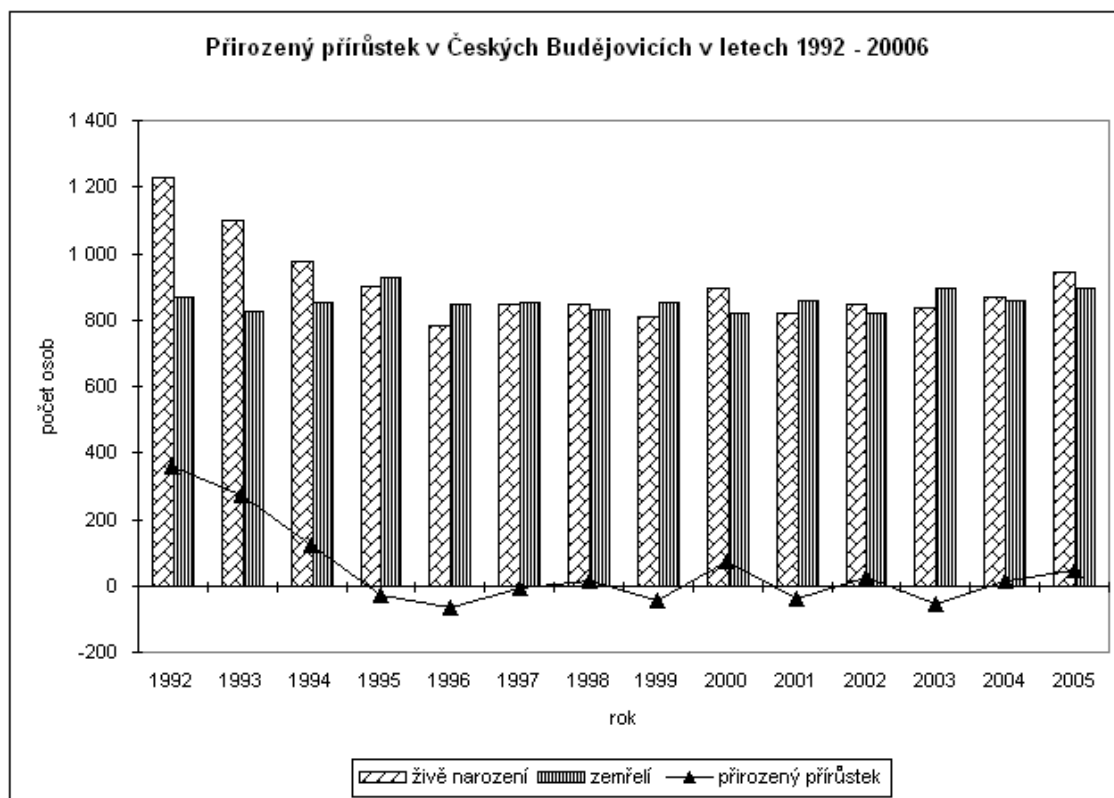
Graf 5 - Vývoj počtu narozených v Českých Budějovicích v letech 1992 - 2006

Zdroj: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. Demografický vývoj ve městě České Budějovice v letech 1992 až 2006

Dosažený přirozený přírůstek počtu obyvatel byl ovlivněn vývojem porodnosti a úmrtnosti. Na počátku sledovaného období převyšoval počet narozených počet zemřelých ale poté v dalších letech byl vývoj nerovnoměrný a je znázorněn v grafu č. 4.

Graf 6 - Přirozený přírůstek v Českých Budějovicích v letech 1992 - 2006

Zdroj: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. Demografický vývoj ve městě České Budějovice v letech 1992 až 2006

Město České Budějovice a jeho demografický vývoj byl poznamenán změnami v chování mladé generace. Stejně tomu bylo i v celé České republice. Nejvíce nápadnými projevy chování jsou zvyšování věku při vstupu do manželství, zvyšování věku matek při prvním i dalších dětech, dále pak pokles sňatečnosti a porodnosti nastupující generace a rostoucí počet dětí narozených mimo manželství. Jihočeský kraj má dlouhodobě kladné saldo migrace a tím pádem přírůstku počtu obyvatel, naproti tomu město České Budějovice je opačným příkladem, docházelo zde k úbytku počtu obyvatel ve většině let sledovaného období. Zvýšení počtu obyvatel města se podmiňuje rozsahem bytové výstavby.

2.3 Kvalitativní analýza směrnic pro příspěvkové organizace

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, posoudit a porovnat směrnice vydávané zřizovateli – statutárními městy – pro hospodaření příspěvkových organizací. Z tohoto cíle lze naformulovat výzkumný problém: *Jaký je stav a kvalita vnitřních směrnic upravujících činnost příspěvkových organizací statutárních měst v České republice?*

V rámci kvalitativní analýzy směrnice pro hospodaření příspěvkové organizace, bylo vybráno 23 statutárních měst. Statutární město České Budějovice bylo osloveno osobní návštěvou a ostatní statutární města obdržela dotazy e-mailem. Seznam dotazů byl sestaven na základě příslušných zákonných norem. Data byla zasílána z oslovených statutárních měst e-mailem popřípadě prostřednictvím České pošty, s. p. Odpověď přišla z 11 statutárních měst, což představuje přibližně padesáti procentní návratnost. V dotazníku byly uvedeny otázky vztahující se k následujícím okruhům problémů:

1. zda mají vydánu směrnici k hospodaření příspěvkových organizací a pokud ano, zda ji mohou poskytnout,
2. pokud jsou stanoveny závazné ukazatele pro příspěvkovou organizaci, tak vymezení, jaké to jsou. A zda jsou tyto závazné ukazatele dlouhodobě plněny ze strany příspěvkových organizací,
3. stručný popis obecného způsobu vedení účetní evidence příspěvkových organizací,
4. popis kompetencí a povinností ředitelů příspěvkových organizací při nakládání s finančními prostředky zřizovatele,
5. popis kompetencí a povinností pracovníků příslušných odborů Magistrátu města, pod které spadá tato problematika příspěvkových organizací.

2.3.1 Statutární město České Budějovice

Magistrát města České Budějovice má vydánu směrnice Rady města České Budějovice o příspěvkových organizacích. Tato směrnice upravuje způsob vedení účetní evidence příspěvkových organizací, oběh účetních dokladů uvnitř příspěvkové organizace a dále i mezi ní a statutárním městem České Budějovice jako zřizovatelem. Vymezuje kompetence a povinnosti ředitelů příspěvkových organizací nejen při nakládání s finančními prostředky zřizovatele. A v neposlední řadě upravuje kompetence a povinnosti pracovníků všech dotčených odborů Magistrátu města České Budějovice, kteří vstupují do kontaktu s příspěvkovými organizacemi.

Směrnice má zajišťovat transparentní a hospodárné využití finančních prostředků, se kterými příspěvkové organizace hospodaří. Kontroly hospodaření se provádí dle samostatné směrnice rady města o finanční kontrole. Příspěvkové organizace plně zodpovídají za úplnost a věcnou i formální správnost vlastních účetních případů, které účtují samostatně. Metodické řízení v oblasti oběhu účetních dokladů a vedení účetní evidence spadá do kompetence finančního odboru Magistrátu města České Budějovice. Jedná se zejména o účetní doklady, jejich náležitosti, opravy v účetních dokladech, jejich základní členění, časové rozlišení nákladů a výnosů, předkládání účetních a finančních výkazů. Směrnice se dále zabývá objednávkami a obchodními smlouvami, mezi které také patří zadávání zakázek neinvestičního charakteru, pořizování majetku, vlastnických práv, inventarizací majetku a závazů i odpisy.

Velmi důležitou částí směrnice je část s názvem financování. Zde se stanovují závazné ukazatele a určuje se finanční vypořádání, kterého se zúčastní náměstek primátora pro ekonomiku spolu s řediteli příspěvkových organizací. Závaznými ukazateli jsou financování běžných oprav a udržování, pokrytí nákladů na energie a pokrytí mzdových nákladů (mzdy a ostatní osobní náklady). Stanovení závazných ukazatelů jmenovitě pro každou příspěvkovou organizaci zvlášť je samostatnou přílohou této směrnice. Protože velmi jasně stanovuje nejen ukazatele, ale i další skutečnosti je zařazena jako příloha č. 4 na konci bakalářské práce.

Dále má statutární město České Budějovice zpracovánu směrnici k odměňování a hodnocení ředitelů škol a školských zařízení.

2.3.2 Statutární město Plzeň

Statutární město Plzeň nemá vydanou samostatnou směrnici pro příspěvkové organizace. Jejich zřizování a hospodaření se řídí především zákonem o obcích č. 128/2000 Sb., a zákonem č. 250/2000 Sb. – rozpočtová pravidla územních rozpočtů. V rámci integrovaného systému řízení jakosti má město zpracovány směrnice a instrukce, které se týkají jak vlastního města, tak i městem zřizovaných příspěvkových organizací. Instrukce QI 61-08-01 Poskytování příspěvků příspěvkovým organizacím, jejichž zřizovatelem je město, se zabývá poskytnutím příspěvků na provoz nebo na investice z rozpočtu města a také přijetí daru příspěvkovou organizací.

Odbor školství statutárního města Plzeň dozoruje pouze část příspěvkových organizací, a to základní školy. Pro školy jsou závazné ukazatele stanoveny pouze v rámci finančních prostředků na přímé vzdělávání (platy, náhrady platů, odvody, které upravuje zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon), které jsou hrazeny ze státního rozpočtu. Pro rok 2012 se jedná o závazný průřezový ukazatel „Výdaje na krytí mzdových nákladů pedagogických pracovníků regionálního školství včetně příslušenství“.

Příspěvkové organizace – základní školy si při vedení účetní evidence řídí především zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, Českými účetními standardy a dalšími prováděcími předpisy. Statutární město Plzeň má následující směrnice a instrukce, které se týkají i příspěvkových organizací: QS 61-01 – účetní postupy, QI 61-01-26 účtování o daňových nákladech, QI 61-01-32 účtování DPH, QI 61-03 účtování dlouhodobého majetku, QS 61-04 zásady tvorby odpisového plánu.

Kompetence a povinnosti ředitelů příspěvkových organizací při nakládání s finančními prostředky zřizovatele se řídí samotnou zřizovací listinou příspěvkové organizace a pracovní náplní ředitele příspěvkové organizace.

Pracovníci odboru školství statutárního města Plzeň mají kompetence k dozorování příspěvkových organizací a to zejména základních škol. Prostřednictvím příslušného náměstka primátora předkládají za odbor Radě města Plzeň návrh na zřízení, rozdělení, sloučení, splnutí nebo zrušení příspěvkových organizací – k uvedenému účelu se zpracovává návrh zřizovacích listin. Zajišťují činnost související s obsazením funkcí statutárního zástupce a předkládá Radě města Plzně návrh na jejich jmenování, navrhuje a předkládá platové výměry ředitelů organizací a sleduje hospodaření organizací

na základě měsíčních a čtvrtletních účetních závěrek a podle výsledku dává podnět k účelovým kontrolám. Odbor školství dále pak vykonává koordinační, metodickou a kontrolní činnost vůči organizacím, řeší podněty, připomínky a stížnosti k činnosti příspěvkové organizace a spolupracuje na přípravě návrhů rozpočtů příspěvkových organizací, posuzuje oprávněnost jejich požadavků na výdaje a možnosti tvorby příjmů, pochválení rozpočtů kontroluje hospodárné využití přidělených finančních prostředků dozorovaným organizacím. Připravuje podklady pro zřízení školských rad v základních školách, spolupracuje se školskými radami, registruje, případně realizuje náměty a připomínky. Za zřizovatele předkládá Radě města Plzně návrhy na jmenování a odvolání zástupců města Plzně do školských rad a spolupracuje na pasportizaci základních škol ve své působnosti. U veřejných zakázek zadávaných řízenými příspěvkovými organizacemi dozoruje dodržování zákona č. 137/2006 Sb. v platném znění a Zásad pro zadávání veřejných zakázek financovaných z prostředků města.

2.3.3 Statutární město Přerov

Statutární město Přerov má zpracován Metodický pokyn – příklady účtování pro příspěvkové organizace zřízené statutárním městem Přerov a rozpočtový proces. Jelikož se jedná o vnitřní předpis, nebyl mi poskytnut ke kvalitativní analýze.

Prostřednictvím oddělení školství a mládeže, které spravuje rozpočty základních škol, mateřských škol, školních jídelen a městské knihovny mi bylo sděleno, že nemají stanoveny závazné ukazatele pro příspěvkové organizace, kromě celkového ročního příspěvku a odvodu odpisů do rozpočtu zřizovatele. Ty se postupně v průběhu roku samozřejmě upravují rozpočtovými opatřeními.

Příspěvkové organizace zřízené statutárním městem Přerov vedou účetnictví v plném rozsahu a dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Ředitel příspěvkové organizace je plně zodpovědný za hospodaření příspěvkové organizace jako celku, za hospodaření s prostředky získanými na mzdy ze státního rozpočtu (prostřednictvím krajského úřadu) a dále je zodpovědný za prostředky poskytnuté zřizovatelem na provoz, ale i za ostatní zdroje (např. fondy, dary, úplaty apod.) a to jak v hlavní tak i v doplňkové činnosti.

Pracovníci Magistrátu města Přerov jsou dle příslušného odborového členění v úzké vazbě s řediteli i ekonomy příspěvkových organizací, které zřizují. Zpracovávají a korigují rozpočet pro příspěvkové organizace ve spolupráci s ředitelem a ekonomem příspěvkové organizace, ten následně schvaluje zastupitelstvo obce a v průběhu roku provádí různé rozpočtové úpravy (např. na odpisy, na provoz – otop, opravy apod.), provádí předběžnou, průběžnou i následnou kontrolu hospodaření příspěvkových organizací, a to vždy minimálně při čtvrtletních, pololetních a ročních účetních závěrkách a rozborech hospodaření, samozřejmě oddělení kontroly provádí i hloubkové kontroly na zařízeních dále např. při předávání funkce ředitele např. při odchodu do důchodu jsou pracovníci odboru účastni při inventarizacích majetku a další činnosti vyplývající z denního provozu.

2.3.4 Statutární město Pardubice

Statutární město Pardubice potvrdilo existenci vnitřní směrnice o vztahu statutárního města Pardubic a příspěvkových organizací, ale je to interní záležitost a nelze ji zaslat k posouzení.

Závazným ukazatelem je příspěvek na provoz schválený zřizovatelem (viz. odst. 2b) §12, odst. 2) § 14 a odst. 4) §28, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. Pokud by tyto závazné ukazatele nebyly plněny dopustila by se příspěvková organizace porušení rozpočtové kázně (viz. odst. 7 – 9) §28 shora uvedeného zákona.

Způsob vedení účetní evidence příspěvkových organizací je dán platnou legislativou tzn. zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, v platném znění, dále Českými účetními standardy (viz. Metodika Ministerstva financí).

Ředitel příspěvkové organizace je zodpovědný za řádný způsob nakládání s finančními prostředky přidělenými příspěvkové organizaci zřizovatelem. Finanční hospodaření organizace se řídí opět §28 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. Pro názornost hospodaření a vztahů se zřizovatelem přikládám zřizovací listinu příspěvkové organizace.

Problematika řízení příspěvkových organizací spadá do kompetence odboru školství, kultury a sportu. Ten příspěvkové organizace řídí na úrovni provozní (oddělení školství)

a ekonomické (oddělení ekonomické). Na oddělení školství agendu vykonávají 3 zaměstnanci a na oddělení ekonomickém další 3 zaměstnanci. Jejich kompetence a pravomoci jsou mimo jiné dány organizačním řádem. V něm je zakotveno, že oddělení školství poskytuje poradenství pro ředitele základních škol, mateřských škol a školských zařízení v oblasti provozu a řízení v rámci správního obvodu, vytváří optimální podmínky pro plnění povinné školní docházky pro žáky s trvalým bydlištěm na území města, zajišťuje podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, zajišťuje optimální stav sítě škol a školských zařízení zřizovaných městem, zpracovává data z dokumentace a evidencí za školy v rámci správního obvodu, přijímá opatření na základě výsledků kontrol České školní inspekce, zajišťuje změny v rejstříku škol, obchodním rejstříku a jiných rejstřících, do kterých se zapisují informace týkající se základních škol a školských či zdravotnických zařízení. Organizuje ve spolupráci s řediteli zápis dětí do mateřských škol a žáků do 1. ročníků základních škol. Dále metodicky vede městem zřizovaná předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení. Podílí se na personální agendě ředitelů zřizovaných příspěvkových organizací na úseku školství a zdravotnictví a dává příslušné návrhy Radě města Pardubic. Zpracovává podklady ke zřizovacím listinám příspěvkových organizací a předkládá příslušné návrhy na změny radě a zastupitelstvu města. Plní úkoly na úseku státní správy ve školství. Ekonomické oddělení spravuje rozpočtové prostředky odboru, zajišťuje metodickou činnost v oblasti rozpočtu a financování příspěvkových organizací zřizovaných městem Pardubice. Zpracovává podklady ke zřizovacím listinám týkající se hospodaření, finančních vztahů a majetku příspěvkových organizací a ve stanoveném rozsahu zajišťuje kontrolu a sumarizaci čtvrtletních a ročních účetních závěrek všech příspěvkových organizací zřizovaných městem Pardubice. Organizuje projednávání finančního vypořádání za uplynulý kalendářní rok se statutárními zástupci příspěvkových organizací, zabezpečuje oblast přípravy a návrhu provozních rozpočtů příspěvkových organizací a sleduje jejich hospodaření. Zpracovává ekonomické podklady a sleduje čerpání rozpočtů projektů v rámci působnosti odboru podpořených z evropských fondů nebo jiných veřejných zdrojů.

2.3.5 Statutární město Brno

Statutární město Brno je zřizovatelem 35 příspěvkových organizací se samostatnou právní subjektivitou. Jednotlivé městské části v Brně zřizují příspěvkové organizace jako jsou základní školy, mateřské školy aj. samostatně ve své působnosti.

Město Brno má v platnosti zásadní dokument, který upravuje podrobně postupy a kompetence všech zřízených organizací i zřizovatele v jednotlivých oblastech činnosti a hospodaření „Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím“, ve kterém jsou stanoveny jak práva a povinnosti ředitelů příspěvkových organizací, tak i naopak práva a povinnosti zřizovatele příspěvkových organizací. V příloze zde nalezneme vzory návrhu ročního finančního plánu nákladů a výnosů příspěvkové organizace, roční finanční plán nákladů a výnosů, střednědobý výhled finančního hospodaření, plán tvorby a čerpání peněžních fondů, návrh rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření, úpravy a plnění finančního plánu příspěvkové organizace. Co se týká nakládání s majetkem, tomu je věnována příloha číslo dvě tohoto závazného dokumentu. Tyto zásady jsou uvedeny jako příloha č. 3, protože demonstrují směrnici pro příspěvkové organizace.

Zastupitelstvo města Brna v rámci rozpočtu města schvaluje závazné ukazatele finančního vztahu rozpočtu města k rozpočtům příspěvkových organizací a to:

- transfer na provoz organizace (určen ke krytí nákladů hlavní činnosti, které organizace nemůže uhradit z vlastních výnosů, případně z jiných zdrojů),
- účelový investiční transfer do investičního fondu organizace, ten je určen k pořízení dlouhodobého majetku nebo k financování rekonstrukce a modernizace,
- odvod z investičního fondu organizace do rozpočtu města v případě, kdy investiční zdroje organizace jsou vyšší než potřeba jejich užití.

Po schválení rozpočtu města na příslušný rok zpracuje příspěvková organizace neprodleně rozpis ročního finančního plánu nákladů a výnosů (vyrovnaný plán), který je oprávněna v průběhu roku měnit, ale s povinností respektovat výše uvedené závazné

ukazatele a nulový, případně kladný výsledek svého hospodaření. Organizace předkládá zřizovateli (odvětvovému odboru) čtvrtletně účetní výkazy, tabulku „Plnění finančního plánu příspěvkové organizace“ včetně komentáře k závažnějším skutečnostem a další podklady. Rovněž organizace předkládají „Zprávu o činnosti organizace“ vždy za předchozí rok.

Kompetence a povinnosti ředitelů příspěvkových organizací a naproti tomu kompetence a povinnosti pracovníků Magistrátu města Brna se řídí zřizovací listinou příspěvkové organizace. Metodické vedení zajišťuje odbor školství – majetkoprávní oddělení Magistrátu města Brna.

2.3.6 Statutární město Olomouc

Statutární město Olomouc má zpracované vnitřní pokyny, směrnice, zásady pro základní školy a školská zařízení, ale protože na nich zaměstnanci odboru školství odvedli kus práce včetně konzultací s externími spolupracovníky, neposkytují je k využití dalším osobám.

2.3.7 Statutární město Most

Statutární město Most nemá vydanou směrnici o hospodaření příspěvkových organizací. Příspěvkové organizace mají stanoveny svá práva a povinnosti ve zřizovacích listinách, které schvaluje zastupitelstvo města a vychází z ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (tzv. obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dále dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Příspěvkové organizace se řídí platnými účetními a daňovými zákony a vydávají si své interní směrnice. Odbor školství, kultury a sportu metodicky řídí příspěvkové organizace. Statutární město Most neurčuje ani závazné ukazatele. Vše vyplývá z uvedených právních předpisů.

2.3.8 Statutární město Teplice

Statutární město Teplice je 10 základních škol a 14 mateřských škol. Také toto město nemá vydanou směrnici ohledně hospodaření příspěvkových organizací a závazné ukazatele stanovuje každoročně Zastupitelstvo města Brna při stanovení rozpočtu a týkají se právě financování příspěvkových organizací a dodržování rozpočtu. Účetnictví si příspěvkové organizace vedou samostatně podle platných právních předpisů, jelikož jsou právními subjekty.

Kompetence ředitelů příspěvkových organizací vyplývají ze zřizovací listiny a také z platných právních předpisů a ve své podstatě zodpovídají za vše. Ať už je to samotné hospodaření příspěvkové organizace nebo personální změny.

Problematikou příspěvkových organizací se ve statutárním městě Teplice zabývají 3 pracovníci včetně vedoucí odboru školství a sportu, ale je to jen částí jejich pracovních náplní, které jsou stanoveny v souladu s katalogem prací.

2.3.9 Statutární město Havířov

Dotázané statutární město Havířov odpovědělo, že směrnici k hospodaření příspěvkových organizací nemají, ale ve zřizovací listině příspěvkové organizace mají zakotveno nejen finanční hospodaření organizace, ale i každoročně stanovené závazné ukazatele i povinnosti a práva ředitelů příspěvkových organizací a vymezení majetkových práv a povinností organizace. Tato zřizovací listina má celkem 12 článků a zahrnuje vše potřebné pro zřízení, vedení i následnou kontrolu příspěvkové organizace. Pro velmi pěkné zpracování je zařazena jako příloha č. 1.

V prvním článku se stanovuje název zřizovatele a ve druhém článku název, sídlo a identifikační číslo nově zřizované příspěvkové organizace. Třetí článek obsahuje právní postavení organizace a ve čtvrtém je sdělován účel a předmět činnosti příspěvkové organizace. Je zde určeno, co je hlavním předmětem činnosti a co je doplňkovou činností, pokud nějakou má. Kdo je statutárním orgánem v příspěvkové organizaci je vysvětleno v článku pět. Tímto statutárním orgánem je myšlen ředitel příspěvkové organizace, který je jmenován a odvoláván přímo zřizovatelem, což je dáno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Ředitel

pak jedná a podepisuje se jménem příspěvkové organizace. Dále ředitel podle zákoníku práce a zákona o kolektivním vyjednávání vůči zaměstnancům příspěvkové organizace vykonává práva a povinnosti zaměstnavatele. Je také odpovědný za hospodaření s majetkem a peněžními prostředky, za vedení účetnictví a za vlastní činnost příspěvkové organizace zřizovateli a má se řídit dalšími pokyny zřizovatele vše v souladu s platnými právními předpisy. Článek šest a sedm se týká vymezení majetku organizace a vymezení majetkových práv a povinnosti příspěvkové organizace. Pokud některá majetková práva nejsou vymezená příspěvkové organizaci touto zřizovací listinou, pak je vykonává sám zřizovatel. Finanční hospodaření organizace se vymezuje ve zřizovací listině článkem osm. Příspěvková organizace se řídí zákonem č. 250/200 Sb., zákonem č. 128/200 Sb., zřizovací listinou a i dalšími zákony. Zřizovatel přesně stanovuje příspěvek na provoz příspěvkové organizace, že je určen k uhrazení nákladů, které souvisí s její hlavní činností. Dále může příspěvkové organizaci zřizovatel poskytnout účelovou investiční dotaci na pořízení dlouhodobého majetku, pokud na něj nemá příspěvková organizace dostatečné krytí ve svém investičním fondu. Zřizovatel každoročně stanoví příspěvkové organizaci závazné ukazatele, a to příspěvek na provoz, investiční dotace, případně odvod nařízený zřizovatelem. Je zde také dále stanoveno zavedení vnitřního kontrolního systému. Na toto navazuje článek devět, který je nazván kontrola hospodaření organizace a zde se dozvíme co a kdy je příspěvková organizace povinna předložit zřizovateli ke kontrole. Článek deset, se týká stavů majetkových účtů, které předkládá příspěvková organizace nejpozději do 15. ledna. Vymezení doby, na kterou je organizace zřízena stanovuje článek jedenáct, a ve dvanáctém článku nalezneme závěrečná ustanovení. Přílohou této zřizovací listiny je soupis majetku, který se příspěvkové organizaci svěřuje k hospodaření k určitému datu.

Za zřizovatele dohlíží na příspěvkové organizace – základní školy a mateřské školy odbor školství a kultury Magistrátu města Havířova.

2.3.10 Statutární město Karlovy Vary

Karlovy Vary, jako statutární město také nemají přímo stanovenou směrnici k hospodaření příspěvkových organizací, ale shodně jako v Havířově mají obsáhlou zřizovací listinu příspěvkových organizací, kde je stanoveno jak finanční hospodaření příslušné příspěvkové organizace, tak nakládání s majetkem, který zřizovatel svěřuje

příspěvkové organizaci k hospodaření. Ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů přímo vyplývá, co mohou příspěvkové organizace jako samostatně hospodařící organizace rozhodovat samy a co pouze se souhlasem zřizovatele. Dále se příspěvkové organizace v Karlových Varech řídí vydanou směrnicí, která určuje nakládání s majetkem. Ta umožňuje příspěvkové organizaci např. pronajímat plochy pro reklamu nebo pronajímat nevyužité učebny, ale tyto smluvní vztahy nesmějí přesáhnout dobu jednoho roku. Pokud tuto stanovenou dobu přesahují, nahlíží se na ně jako na dlouhodobé využití a tyto smluvní vztahy poté podléhají schválení radou města. Do rady města je předkládá odbor školství na základě žádosti právě příspěvkové organizace, které se tento dlouhodobý smluvní vztah týká. Další důležitou položkou, která spadá do posouzení zřizovatele, jsou dary poskytnuté příspěvkové organizaci. Příspěvková organizace může přijmout dar pouze s přímým souhlasem zřizovatele, kterému předloží smlouvu o poskytnutí daru a ta je zřizovatelem schválena.

Příspěvkové organizace v Karlových Varech plní finanční plány, které obsahují odhad nákladů a na druhé straně odhad výnosů, je zde zahrnuto i čerpání investičního fondu – jeden ze závazných ukazatelů, a další důležité položky finančního hospodaření příspěvkové organizace. Tyto finanční plány se schvalují v rámci rozpočtu města a příspěvkové organizace posléze předkládají čtvrtletní rozbor hospodaření včetně komentářů, kde se můžeme dočíst, co se za dané čtvrtletí podařilo a co se nedaří plnit a proč tomu tak je. Pro názornou ilustraci je uvedena tabulka č. 7, která představuje návrh finančního plánu Základní školy, Šmeralova v Karlových Varech.

Školské příspěvkové organizace, kterých je v Karlových Varech 10 základních a 2 mateřské školy metodicky vede odbor školství a kultury. Proto sem spadá i Symfonický orchestr Karlových Varů. Ekonom odboru školství a kultury má v náplni práce hodnotit finanční plány příspěvkových organizací a na kolik procent jsou příspěvkovou organizací plněna. Druhý pracovník odboru metodicky vede příspěvkové organizace v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon. V Karlových Varech mají centralizované mateřské školy. Mají celkem 18 budov mateřských škol a ty jsou rozděleny do dvou centrálních mateřských škol po devíti budovách. Proto jsou zde pouze dvě ředitelky a dvě ekonomky mateřských škol. Každá z mateřských škol je potom jeden velký subjekt, který je řízen ředitelkou mateřské školy. Ta má v každé

budově mateřské školy, která spadá pod její vedení jednu vedoucí. Všechny pracoviště jsou elektronicky propojena, aby ekonomka mateřské školy měla ihned k dispozici aktuální údaje o hospodaření. K tomuto řešení přistoupily Karlovy Vary před sedmi lety. Přes počáteční nesouhlasné odezvy rodičů ohledně omezených kompetencí jednotlivých vedoucích mateřských školek a nákladnému elektronickému propojení se dnes ukazuje, že to byl krok správným směrem. Jedním z velkých plusů této centralizace je možnost nákupů potravin, hraček nebo vybavení ve velkém a podstatně levněji, než kdyby si toto zařizovala každá mateřská škola zvlášť.

Zřizovatel kontroluje činnost příspěvkových organizací prostřednictvím vnitřního auditu, což mu umožňuje mít zpětnou kontrolu. Odbor vnitřního auditu si určí roční plán činnosti, který mimo jiné zahrnuje i přezkoumávání hospodaření příspěvkových organizací.

Tabulka 12 – Návrh finančního plánu základní školy v Karlových Varech

Návrh finančního plánu na rok 2012

Základní školy a Základní umělecké školy Karlovy Vary, Šmeralova 336/15, příspěvkové organizace

IČO : 49752626

v tis.Kč

	<i>skutečnost 2010</i>	<i>očekávaná skuteč. 2011</i>	<i>skutečnost k 30.6.2011</i>	<i>návrh.rozp. 2012</i>
NÁKLADY ORGANIZACE				
Nákup materiálu	1 847	1 500	346	1 500
Potraviny	1 749	1 500	1 030	1 500
Energie	2 195	2 341	1 184	2 350
Opravy a údržba	1 644	2 100	277	1 410
Ostatní služby	650	800	326	800
Mzdy a zákonné odvody	206	200	169	200
Odpisy	1 100	1 300	650	1 100
Ostatní náklady	163	200	130	200
Náklady k dotacím - bod 2) výnosy	371		588	
Provozní náklady celkem	9 925	9 941	4 700	9 060
Náklady k výnosům ze SR na mzdové prostředky a drobné pomůcky	31 381	31 700	16 331	31 700
Náklady celkem	41 306	41 641	21 031	40 760

VÝNOSY ORGANIZACE

1) Neinvestiční příspěvek města na provoz	3 865	4 241	2 050	3 960
2) Neinvestiční dotace z města, KÚ, SR, EU	371		1 567	0
3) Výnosy vč.jiné činnosti:	5 372	4 400	2 866	5 100
z toho:				
a) tržby stravné žáci	1 303	1 300	758	1 300
b) stravné zaměstnanci	199	200	117	200
c) tržby cizí strávníci	549	450	332	450
d) školní družina a tržby za školné	2 356	2 180	1 446	2 300
e) pronájmy (tělocvičen, učeben, aj.)	136	160	82	160
f) ostatní výnosy	137	110	48	80
g) použití investičního fondu na opravy*	610	0	0	610
h) použití rezervního fondu	34	0	28	0
i) použití fondu odměn	48	0	55	0
Provozní výnosy celkem	9 608	9 941	6 483	9 060
Výnosy ze SR na mzdové prostředky a drobné pomůcky (neprocházejí účty města)	31 381	31 700	16 120	31 700
Výnosy celkem	40 989	41 641	22 603	40 760
Hospodářský výsledek	-317	0	1 572	0

Poznámka:

- 1) Při nekrytí odpisů příspěvkem na provoz postupujte dle § 66 odst. (8) vyhlášky č. 410/2009 Sb.
- 2) Při použití rezervního fondu postupujte:
 - 1) dle zákona č. 586/1992 Sb., § 20 odst. 7
 - 2) dle zákona č. 250/2000 Sb., § 28 odst. 5
 - 3) dle z. č. 250/2000 Sb., § 30 odst. 2 a z.č.561/2004 Sb. § 137 odst. 3
- 3) Náklady a výnosy roku 2012 ze SR jsou stanoveny pouze odhadem KÚ a nejsou předmětem rozpočtu města

Použití investičního fondu	v tis.Kč
počáteční stav k 1. 1. 2012	133
příjmy - odpisy	1 100
výdaje - investice celkem:	490
saxofon	
nákup zahradního traktůrku	130
nákup interaktivní tabule	200
nákup čistícího úklidového stroje	160
výdaje - opravy a údržba celkem:	610
opravy a údržba nemovitého majetku	610
konečný zůstatek	133

Zdroj: Rozpočet statutárního města Karlovy Vary pro rok 2012

2.3.11 Statutární město Prostějov

Statutární město Prostějov má vypracovanu směrnici s názvem „Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných městem Prostějov“. Je členěna do tří oblastí, a to oblast personálního řízení, oblast ekonomického řízení a změny a rušení příspěvkových organizací. V oblasti personálního řízení se zabývá obsahováním míst ředitelů příspěvkových organizací, platovými náležitostmi, hodnocením práce ředitele, vzděláváním ředitele a ostatními povinnostmi ředitele příspěvkové organizace. Druhá oblast zahrnuje rozpočtový proces, finanční hospodaření organizací, hospodaření s majetkem, porušení rozpočtové kázně, doplňkovou činnost, rozbor hospodaření a veřejnosprávní kontrolu. Přílohou směrnice je kategorizace nedostatků, kde jsou vyjmenovány jednotlivé kategorie nedostatků včetně toho, co do jaké kategorie lze zařadit. U každé kategorie je nastíněno i možné opatření, které se týká osobního příplatku ředitele příspěvkové organizace, ale také i jeho možné odvolání z funkce. Právě tato kategorizace nedostatků je důležitým dokumentem, a proto je uvedena jako příloha č. 2 této bakalářské práce.

Způsob vedení účetní evidence příspěvkové organizace je v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a plně v kompetenci příspěvkové organizace. Kompetence a povinnosti ředitelů příspěvkových organizací jsou uvedeny jak ve zřizovací listině, tak ve směrnici „Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných městem Prostějovem“.

Kompetence pracovníků Magistrátu města Prostějova jsou také vymezeny zřizovací listinou a hlavními úkoly jsou projednávání výše finančního příspěvku zřizovatele, které se každoročně koná v září a to na rok následující. Zřizovatel dále dbá o hospodárné vynakládání financí a dohlíží nad dodržováním závazných ukazatelů. Odbor školství, kultury a sportu spolu s finančním odborem Magistrátu města Prostějova organizuje kontrolní dny většinou v únoru a v červenci běžného roku a dále pak vydávají souhlas s úpravou finančních plánů u závazných ukazatelů.

3. Výsledky provedené analýzy

Výsledky kvalitativní analýzy jsou shrnuty v tabulce č. 13. Zde je uvedeno 11 statutárních měst z celkového počtu 23 oslovených statutárních měst z celé České republiky. Z uvedené tabulky je zřejmé, že zhruba polovina z nich má zpracováváno směrnici k hospodaření příspěvkových organizací. Z tohoto počtu pouze tři statutární města byla ochotna svoji vydanou směrnicí zaslat ke kvalitativní analýze. Závazné ukazatele mají pro své příspěvkové organizace určeny všechny statutární města dle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. U některých z nich mají stanoveny ještě další závazné ukazatele nad rámec zákona, pro lepší kontrolu hospodaření příspěvkových organizací.

Ze stručných popisů obecného způsobu vedení účetní evidence příspěvkových organizací vyplývá, že účetnictví příspěvkových organizací se u všech dotazovaných statutárních měst řídí zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a jen tři statutární města (České Budějovice, Plzeň a Karlovy Vary) mají k této problematice vydanou ještě samostatnou směrnicí o účetnictví příspěvkových organizací.

Kompetence jak ze strany příspěvkových organizací, tak ze strany zřizovatele jsou závazně dány zřizovací listinou příspěvkové organizace. Toto potvrdila všechna oslovená statutární města.

Dozorujícím odborem statutárních měst pro příspěvkové organizace – základní školy jsou ve všech případech odbory školství ve spolupráci s finančními či ekonomickými odbory.

Tabulka 13 – Shrnutí zodpovězených otázek na téma směrnice k hospodaření příspěvkových organizací

Název statutárního města	Existence směrnice	Poskytnutí směrnice k posouzení	Závazné ukazatele	Účetnictví PO	Kompetence PO	Kompetence zřizovatele	Dozorující odbor statutárního města
České Budějovice	ANO	ANO	fin. prostředky na opravy a udržování, náklady na energie, mzdové náklady	dle zákona č. 563/1991 a směrnice o účetnictví	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství a tělovýchovy
Plzeň	NE		průřezový ukazatel - výdaje na krytí mzdových nákladů	dle zákona č. 563/1991 a směrnice o účetnictví	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství
Přerov	ANO	NE	celkový roční příspěvek a odvod odpisů do rozpočtu zřizovatele	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství a
Pardubice	ANO	NE	příspěvek na provoz schválený zřizovatelem	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství, kultury a sportu
Brno	ANO	ANO	transfer na provoz organizace, účelový investiční transfer, odvod z investičního fondu do rozpočtu města	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství
Olomouc	ANO	NE	dle zákona 250/2000 Sb.	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství

Název statutárního města	Existence směrnice	Poskytnutí směrnice k posouzení	Závazné ukazatele	Účetnictví PO	Kompetence PO	Kompetence zřizovatele	Dozorující odbor statutárního města
Most	NE		dle zákona 250/2000 Sb.	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství, kultury a sportu
Teplice	NE		dle zákona 250/2000 Sb.	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství a sportu
Havířov	NE		příspěvek na provoz, investiční dotace, odvod nařízený zřizovatelem	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství a kultury
Karlovy Vary	NE		dle zákona 250/2000 Sb., čerpání investičního fondu	dle zákona č. 563/1991 a směrnice o účetnictví	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství a kultury
Prostějov	ANO	ANO	spotřeba energie, osobní náklady, odpisy	dle zákona č. 563/1991	zřizovací listina	zřizovací listina	odbor školství, kultury a sportu

Zdroj: vlastní zpracování

Za vyzdvihnutí stojí zřizovací listina statutárního města Havířova, která je velmi detailně propracovaná a přehledná. Z předložených směrnic či závazných pokynů se jeví jako nejlépe názorná směrnice statutárního města Brna s názvem „Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím“. Detailně je zde rozpracováno nejen hospodaření příspěvkových organizací, nakládání s majetkem, odbory a jejich kompetence, zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek či oblast finanční kontroly. Přílohou jsou vzorové tabulky plnění finančního plánu příspěvkových organizací v několika provedeních za různé časové období. Velkým přínosem je také směrnice statutárního města České Budějovice, která mimo jiné detailněji stanovuje účetní stránku hospodaření příspěvkových organizací a její přílohou je přehledně sestavený formulář s názvem „Stanovení závazných ukazatelů“ spolu s předávacím protokolem. Zde je přesně uvedeno jaký závazný ukazatel pro který rok a v jaké výši je pro jednu konkrétní příspěvkovou organizaci stanoven.

Tabulka 14 - Seznam oslovených statutárních města a jejich odpověď

Statutární město	Dotazník vrácen A/N
Brno	Ano
České Budějovice	Ano
Frýdek - Místek	Ne
Havířov	Ano
Hradec Králové	Ne
Chomutov	Ne
Jihlava	Ne
Karlovy Vary	Ano
Karviná	Ne
Kladno	Ne
Liberec	Ne
Mladá Boleslav	Ne
Most	Ano
Olomouc	Ano
Opava	Ne
Ostrava	Ne
Pardubice	Ano
Plzeň	Ano
Prostějov	Ano
Přerov	Ano
Teplice	Ano
Ústí nad Labem	Ne
Zlín	Ne

Zdroj: vlastní zpracování

Rozhovor s pracovníkem odboru školství a tělovýchovy

O vyjádření ke zpracované analýze jsem požádala paní **Mgr. Bc. Dagmar Koubovou**, vedoucí odboru školství a tělovýchovy Magistrátu města České Budějovice.

Statutární město jako územně samosprávný celek zřizuje základní a mateřské školy na území města – povinnost ze školského zákona (§ 178 a §179). Tyto příspěvkové organizace zřizuje podle platných zákonů a vyhlášek, především zákona č. 250/200 Sb., ve znění pozdějších úprav. Právními normami jsou dále zákon o obcích, o rozpočtových pravidlech ČR, o krajích.

Kromě těchto výše uvedených předpisů může zřizovatel stanovit v rámci uvedených právních předpisů další pravidla. Většinou bývají zahrnuta ve zřizovací listině (tvorba odpisů, pořizování, prodej, vyřazení a pronájem majetku ve správě, kompetence školy při pronájmech, nakládání s pohledávkami).

Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel školy, jmenovaný zřizovatelem – radou města. Přestože povinnosti a kompetence ředitele školy ke zřizovateli jsou stanoveny ve školském zákoně (§ 164, § 165), je dobré vnitřní směrnicí stanovit jasná pravidla pro komunikaci ředitele školy se zřizovatelem. Ve směrnici lze jasně zakotvit termíny, důležité pro spolupráci, postup při zpracování rozpočtu, postup při změnách rozpočtu a jeho projednání se zřizovatelem, tvorbu peněžních organizací, aby byl zajištěn rovný přístup ke všem organizacím, ke všem bylo přistupováno stejně.

Kvalitativní výzkum vnitřních směrnic je velmi zajímavý a pro zřizovatele poučný. Je potřeba směrnice určitě vydávat, protože jejich prostřednictvím se snáze vymezí přesné mantinely pro obě strany.

Návratnost dotazníků byla sice vysoká, ale pouze tři statutární města byla ochotna poskytnout směrnici k posouzení.

4. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat problematiku hospodaření příspěvkových organizací v rámci efektivnosti poskytování služeb v obci.

Na základě zjištěných údajů lze říci, že v polovině dotázaných statutárních měst z České republiky mají zpracovanou směrnici speciálně pro hospodaření příspěvkových organizací a druhá polovina dotázaných spoléhá na platné zákony.

Dále obecně platí, že kompetence a povinnosti jak ředitelů příspěvkových organizací, tak ze strany zřizovatele pracovníků příslušných odborů Magistrátů měst, pod které spadá tato problematika příspěvkových organizací, jsou vymezeny ve zřizovacích listinách příspěvkových organizací. Na všech dotázaných statutárních městech dohlíží nad hospodařením příspěvkových organizací a to zejména základních a mateřských škol, odbor školství. Ten také vykonává koordinační, metodickou a kontrolní činnost vůči příspěvkovým organizacím. Na odbor školství se také obrací občané s připomínkami, podněty či stížnostmi na činnost příspěvkových organizací a ten je musí posoudit, zda jsou oprávněné. Hospodaření každé příspěvkové organizace, kterou zřizuje statutární město, je součástí zastupitelstvem schvalovaného rozpočtu města. Ten předkládá zastupitelstvu ke schválení finanční, či ekonomický odbor příslušného statutárního města, který při jeho tvorbě spolupracuje i s odborem školství. Z tohoto vyplývá, že zde existuje velká provázanost při sledování hospodaření příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je statutární město, odborem školství a finančního (ekonomického) odboru.

Bakalářská práce vychází ze studia právních norem, předpisů, odborné literatury a časopisů. Komparativní metodou jsou srovnávány poznatky získané studiem odborných materiálů. Také byl analyzován a vyhodnocen vybraný problém. Na základě těchto poznatků bakalářská práce doporučuje vypracování směrnic zřizovatelem příspěvkové organizace, protože jsou v takovém dokumentu vždy stanoveny podmínky pro fungování nejen samotné příspěvkové organizace, ale i její komunikace se zřizovatelem.

Ředitelé příspěvkových organizací mají posléze usnadněn postup při kontrole hospodaření příspěvkových organizací.

Informace, které byly v této práci zpracovány a vyhodnoceny, mohou dalším městským úřadům či magistrátům měst pomoci při otázkách vytvoření směrnice pro specifickou oblast hospodaření příspěvkových organizací, či se pouze odkázat na platné zákony v České republice.

5. Přehled použité literatury

- HALÁSEK, D., SKŘÍDLOVSKÁ, E. *Veřejný sektor I*. OSTRAVA: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 1995. 168 s. ISBN 80-7078-286-2.
- HALÁSKOVÁ, M., KOVÁŘ, J. *Veřejná ekonomika a správa*, OSTRAVA: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2004. 194 s. ISBN 80-248-0587-1.
- KREBS, V., DURDISOVÁ, J., POLÁKOVÁ, O., ŽIŽKOVÁ, J. *Sociální politika*. PRAHA: DODEX Bohemia, s r. o., 1997. 327 s. ISBN 80-85963-33-7.
- MÁČE, M. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu 2010*. PRAHA: GRADA Publishing, 2010. 335 s. ISBN 978-80-247-3343-2.
- MARTINEC L., KELBLOVÁ L., MODRÁČE Z., PALEČKOVÁ J., TOMÁŠEK V., FOŘTOVÁ S., KABELÁČOVÁ I., NEDVĚDOVÁ J., ŘÍDKÁ E., BROŽ F., ZAPLETALOVÁ J., JERMANOVÁ E. *Co se změnilo v českém školství*. PRAHA: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. 178s. ISBN 978-80-211-0590-4.
- MINISTERSTVO FINANČÍ. *Zpráva Ministerstva financí 3/2008 č.j. 12/30 008/2008 – 124 – ref. Ing. R. Kotrba*. PRAHA: Ministerstvo financí, 2008. 5 s.
- MINISTERSTVO FINANČÍ. *Zpráva Ministerstva financí 3/2008 č.j. 12/35 773/2008 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová*. PRAHA: Ministerstvo financí, 2008. 5 s.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Cesta ke kvalitě a efektivitě vzdělávání. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky v roce 2010*. PRAHA: MŠMT, 2011. 141 s. ISBN 978-80-211-0617-8.
- OCHRANA, F. *Programové financování a hodnocení veřejných výdajů: teorie a metody hodnocení veřejných výdajů a veřejných služeb v systému programové alokace zdrojů*. PRAHA: EKOPRESS, 2006. 190 s. ISBN 80-86929-13-2.
- OCHRANA, F., FANTOVÁ ŠUMPÍKOVÁ, M., PAVEL, J., NĚMEC, J. a kol. *Efektivnost zabezpečování vybraných veřejných služeb na úrovni obcí*. PRAHA: OECONOMIA, 2007. 150 s. ISBN 978-80-245-1259-4.
- PROKŮPKOVÁ, D., MOCKOVČIAKOVÁ, A., MORÁVEK, Z. *Příspěvkové organizace 2010*. PRAHA: WOLTERS KLUWER ČR, 2010. 330 s. ISBN 978-80-7357-533-5.

REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Ekonomika veřejného sektoru*. BRNO: Masarykova univerzita. 2001. 265 s. ISBN 978-80-86929-29-2.

REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. PRAHA: EKOPRESS, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace: vznik – účetnictví – daně. 5. aktualizované vydání*. OLOMOUC: Nakladatelství ANAG, 2003. 256 s. ISBN 978-80-7263-538-2.

SVOBODOVÁ, J. *Vnitřní směrnice pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační služby státu*. PRAHA: ANAG, 2007. 336 s. ISBN 978-80-7263-406-4.

Odborné časopisy

Učitelské noviny

Řízení školy č. 3/2011 (ročník VIII)

Školství č. 32, 37, 39 (ročník 2011), Školství č. 4, 9, 10 (ročník 2012)

Aula

Učitelství

Veřejná správa č. 9 (ročník 2008)

Zákonné normy, nařízení

Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/200 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Internetové odkazy:

www.mfcr.cz

www.msmt.cz

www.c-budejovice.cz

www.brno.cz

www.olomouc.eu

www.havirov-city.cz

www.prostejov.eu

www.plzen.eu

www.mu-prerov.cz

www.pardubice.eu

www.mesto-most.cz

www.teplice.cz

www.mmkv.cz

6. Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 – ZŠ – školy ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 podle zřizovatele

Tabulka 2 – ZŠ - žáci ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 podle zřizovatele

Tabulka 3 – ZŠ – učitelé ve školním roce 2005/2006 – 2011/2012 podle zřizovatele

Tabulka 4 – ZŠ – nově přijatí do 1. ročníku, podíl věkové populace ve školním roce 2005/2006 - 2011/2012

Tabulka 5 – Pohyb obyvatelstva města České Budějovice v letech 1992 – 2006

Tabulka 6 – Počet dětí, učitelů a ostatních zaměstnanců v mateřských školách pro rok 2012

Tabulka 7 – Počty žáků, pedagogů a ostatních zaměstnanců u základních škol pro rok 2012

Tabulka 8 - Rozpočet ZŠ – náklady – skutečnost v letech 2009 až 2011

Tabulka 9 – Rozpočet ZŠ – výnosy – skutečnost v letech 2009 až 2011

Tabulka 10 – Schválený rozpočet Základní školy O. Nedbala pro rok 2012

Tabulka 11 – Finanční prostředky na opravy a udržování v Kč

Tabulka 12 – Návrh finančního plánu základní školy v Karlových Varech

Tabulka 13 – Shrnutí zodpovězených otázek na téma směrnice k hospodaření příspěvkových organizací

Tabulka 14 – Seznam oslovených statutárních města a jejich odpověď

Graf 1 – Počty dětí v mateřských školách ve školních letech 1999/2000 – 2010/2011

Graf 2 – Střední školy – nově přijatí v ČR ve školních letech 1999/2000 – 2010/2011

Graf 3 – Vývoj počtu narozených v Českých Budějovicích v letech 1992 – 2006

Graf 4 – Přirozený přírůstek v Českých Budějovicích v letech 1992 – 2006

Graf 5 – Normativ MP v jednotlivých krajích v letech 2010 a 2009 pro obor 53-41-M/007 Zdravotnický asistent

Graf 6 – Porovnání spotřeby materiálu, potravin a energie v letech 2009 - 2011

7. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Úplné znění ke dni 1. 1. 2012 zřizovací listiny

Příloha č. 2 – Kategorizace nedostatků

Příloha č. 3 – Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím

Příloha č. 4 – Stanovení závazných ukazatelů včetně předávacího protokolu pro příspěvkové organizace

Č.j. OPS/126651/Kle/11
Značka: ZL/45/2011

Úplné znění ke dni 1.1.2012

ZŘIZOVACÍ LISTINY

ze dne 28.1.2002,

jak vyplývá ze změn a doplnění provedených Dodatkem č. 1 ze dne 25.3.2002, Dodatkem č. 2 ze dne 17.6.2002, Dodatkem č. 3 ze dne 20.6.2005, Dodatkem č. 4 ze dne 14.4.2008, Dodatkem č. 5 ze dne 3.11.2008, Dodatkem č. 6 ze dne 14.9.2009 a Dodatkem č. 7 ze dne 19.12.2011.

Úvodní ustanovení

Podle ustanovení § 84 odst. 2 písmene d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, Zastupitelstvo města Havířova schválilo usnesením č. 386/10ZM/2011 ze dne 19.12.2011 s účinností od 1.1.2012 změny zřizovací listiny a vydání tohoto úplného znění:

Článek I

Úplný název zřizovatele

1. Název zřizovatele:	statutární město Havířov
2. Sídlo:	736 01 Havířov – Město, Svornosti 86/2
3. IČ:	002 97 488

Článek II

Název, sídlo, identifikační číslo organizace

1. Název:	Mateřská škola Havířov – Podlesí Čelakovského 4/1240,
	příspěvková organizace
2. Sídlo:	Havířov - Podlesí, Čelakovského 1240/4, PSČ 736 01
3. IČ:	70 95 82 89
4. Právní forma:	příspěvková organizace

Článek III

Právní postavení organizace

1. Mateřská škola Havířov – Podlesí Čelakovského 4/1240, příspěvková organizace (dále jen „příspěvková organizace“ nebo „PO“) je příspěvkovou organizací statutárního města Havířov.

2. Příspěvková organizace je právnickou osobou a v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů plynoucí.

3. Mimo práva a povinnosti vymezené ve zřizovací listině je příspěvková organizace povinna dodržovat veškeré obecně platné právní normy upravující jednání právnických osob.

Článek IV

Účel a předmět činnosti organizace

1. Účelem zřízení příspěvkové organizace je zajištění předškolního vzdělávání podle § 33 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

2. Hlavní předmět činnosti:

- 2.1. zajišťování předškolní výchovy, zejména podpory zdravého, tělesného, psychického a sociálního vývoje dítěte,
- 2.2. vytváření optimálních podmínek pro individuální osobnostní rozvoj dítěte,
- 2.3. přispívání ke zvýšení sociálně kulturní úrovně péče o děti,
- 2.4. vytváření základních předpokladů pozdějšího vzdělání dětí,
- 2.5. zajišťování výchovně vzdělávacích činností (kurzy, semináře, školení, zájmové kroužky atd.) a kulturních činností,
- 2.6. zajišťování stravování dětí v době jejich pobytu ve škole,
- 2.7. zajišťování závodního stravování zaměstnanců škol dle § 119 zákona č. 561/2004 Sb.,
- 2.8. praní a žehlení prádla.

3. Doplnková činnost:

- 3.1. hostinská činnost.

Článek V

Statutární orgán

1 Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel, kterého jmenuje a odvolává zřizovatel. V případě nepřítomnosti ředitele plní funkci statutárního orgánu zástupce, pověřený ředitelem.

2. Ředitel je oprávněn jednat jménem příspěvkové organizace samostatně ve všech věcech týkajících se této organizace, není-li touto zřizovací listinou stanoveno jinak.

3. Při podepisování jménem příspěvkové organizace ředitel k vytištěnému nebo napsanému názvu PO připojí svůj podpis.

4. Ředitel vykonává práva a povinnosti zaměstnavatele podle zákoníku práce a zákona o kolektivním vyjednávání vůči zaměstnancům příspěvkové organizace.

5. Ředitel není oprávněn, v rámci kolektivního vyjednávání, přijímat závazky, které vyžadují zvýšení příspěvku na provoz PO bez předchozího souhlasu zřizovatele.

6. Ředitel je odpovědný za činnost příspěvkové organizace zřizovateli a při své činnosti je povinen postupovat v souladu s platnými právními předpisy.

7. Ředitel odpovídá za hospodaření s majetkem vč. svěřeného majetku a peněžními prostředky. Je povinen dodržovat ustanovení této zřizovací listiny a řídit se dalšími pokyny zřizovatele.

8. Ředitel je odpovědný za vedení účetnictví PO v souladu s platnými právními předpisy.

Článek VI

Vymezení majetku organizace

1. Příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem ve vlastnictví zřizovatele, s vlastním majetkem a s majetkem ve vlastnictví třetích osob na základě uzavřených smluv.

2. Svěřeným majetkem je majetek zřizovatele, který předá příspěvkové organizaci k hospodaření a který je uveden v příloze č. 1 zřizovací listiny.

3. PO nabývá do svého vlastnictví, mimo dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý nehmotný majetek, ostatní druhy majetku, který PO pořídí sama. Neinvestiční majetek pořízený PO (oběžný majetek, SW) je majetkem PO.

4. Majetek zřizovatele svěřený do 31.3.2009

4.1. Zřizovatel, jako vlastník, předal podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, ke dni 1.5.2008 příspěvkové organizaci k hospodaření majetek uvedený v příloze č. 1 zřizovací listiny, včetně majetku svěřeného po 1.5.2008.

4.2. Předaný dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý nehmotný majetek (dále též „investiční majetek“) zůstává majetkem zřizovatele, včetně jeho technického zhodnocení.

4.3. Ostatní majetek (včetně drobného dlouhodobého majetku), který byl ke dni 1.5.2008 svěřen příspěvkové organizaci do správy, se k datu 1.4.2009 stává vlastnictvím příspěvkové organizace.

5. Majetek zřizovatele svěřený od 1.4.2009

5.1. O předání dalšího majetku ve vlastnictví zřizovatele k hospodaření PO rozhoduje Zastupitelstvo města Havířova. PO bude o této skutečnosti písemně informována bezprostředně po schválení v ZMH, nejpozději do 31. 12. běžného roku.

6. V případě technického zhodnocení svěřeného majetku nad 40.000,-Kč ročně provedeného zřizovatelem, obdrží PO písemné oznámení o dokončení tohoto technického zhodnocení a celkovou výši nákladů na něj vynaložených do 31. 12. běžného roku.

V případě technického zhodnocení svěřeného majetku nad 40.000,-Kč ročně provedeného PO, zašle PO zřizovateli písemné oznámení o dokončení tohoto technického zhodnocení a celkovou výši nákladů na něj vynaložených do 31. 12. běžného roku.

7. Investiční majetek

7.1. Investiční majetek pořízený PO je majetkem zřizovatele. PO je povinna vyžádat si před jeho nabytím souhlas zřizovatele. PO hodnotu investičního majetku vede na svých majetkových účtech.

7.2. Investiční majetek, který příspěvková organizace získá od jiného subjektu k výkonu své činnosti darem, je majetkem PO. PO je povinna vyžádat si před jeho nabytím souhlas zřizovatele.

8. Dary

8.1. Věcné a peněžité dary jsou majetkem PO. U peněžitých darů účelově určených a věcných darů nad 40.000,-Kč je PO povinna vyžádat si před jejich nabytím souhlas zřizovatele.

8.2. PO předloží zřizovateli nejpozději do 31.1. následujícího kalendářního roku písemnou informaci o přijatých peněžních a věcných darech v uplynulém kalendářním roce.

9. Před podáním žádosti o poskytnutí dotace a před přijetím dotace PO je povinna vyžádat souhlas zřizovatele. Souhlas ZMH s podáním žádosti o dotaci vyžádá PO v případech, kdy je vyžadována finanční spoluúčast města na financování realizace dotovaného projektu nebo vyžaduje-li to poskytovatel dotace.

Článek VII

Vymezení majetkových práv a povinností organizace

1. Obecná ustanovení

1.1. Zřizovací listina a její dodatky stanoví rozsah práv, která umožní příspěvkové organizaci, aby majetek svěřený i majetek vlastní, tj. získaný její vlastní činností, darem, děděním a jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele (např. darovací nebo kupní smlouvou) mohla hospodárně využívat v rámci své činnosti.

1.2. Dispozice s nemovitým majetkem, zejména pak odnímání majetku svěřeného k hospodaření PO a svěřování dalšího majetku k hospodaření PO se provádí na základě rozhodnutí Zastupitelstvem města Havířova.

1.3. PO je povinna a oprávněna majetek svěřený k hospodaření, včetně majetku získaného vlastní činností, darem nebo děděním a majetek vlastní hospodárně využívat pro plnění hlavního účelu a předmětu činnosti dle této zřizovací listiny.

1.4. Hospodařením se svěřeným majetkem se rozumí jeho vedení v příslušné evidenci, jeho udržování, zachování a rozvíjení hodnoty, ochrana před jeho zničením, poškozením, odcizením, zneužitím, neoprávněnými zásahy, uplatňování práva na náhradu škod vůči odpovědným osobám.

1.5. PO není oprávněna svěřený majetek prodat, směnit, darovat, zatížit zástavním právem ani věcnými břemeny, převést jej do správy jiné příspěvkové organizace zřízené statutárním městem Havířovem, vložit jej do majetku právnických osob nebo jinak použít k účasti na podnikání třetích osob, nestanoví-li tato zřizovací listina nebo pokyny zřizovatele jinak.

1.6. Svěřený majetek může příspěvková organizace přenechat k užívání jiné příspěvkové organizaci zřízené statutárním městem Havířovem pouze za úhradu nákladů souvisejících s užíváním (např. na základě smlouvy o výpůjčce).

1.7. Vlastní majetek příspěvkové organizace musí být evidován samostatně, odděleně od svěřeného majetku.

2. Nakládání s movitým majetkem a majetkem nehmotným

2.1. Majetek PO (svěřený i vlastní), který PO pro svou činnost dočasně nepotřebuje, je PO oprávněna bez souhlasu zřizovatele pronajmout cizímu subjektu, a to na dobu určitou, nejdéle na dobu jeden rok.

2.2. Uzavřít smlouvu o nájmu (o výpůjčce) na dobu delší než jeden rok je PO oprávněna pouze po předchozím souhlasu zřizovatele.

2.3. Při pronájmu movitého majetku je PO povinna sjednat výši nájemného v místě a čase obvyklou nebo vyšší. V nájemní smlouvě PO výslovně uvede, že se pronajímá majetek ve vlastnictví statutárního města Havířov nebo vlastní a PO jej pronajímá v souladu s touto zřizovací listinou.

2.4. PO je oprávněna si bez souhlasu zřizovatele najmout nebo vypůjčit movitý majetek, který nezbytně potřebuje k zajištění své hlavní činnosti, popřípadě i činnosti doplňkové, na dobu určitou, nejdéle na dva roky.

2.5. Na dobu určitou delší než dva roky nebo na dobu neurčitou je PO oprávněna najmout si nebo vypůjčit si movitý majetek, který nezbytně potřebuje k zajištění své hlavní činnosti, popřípadě činnosti doplňkové, pouze po předchozím souhlasu zřizovatele.

2.6. Při nájmu movitého majetku je PO povinna sjednat nájemné v místě a čase obvyklé nebo nižší. Nájemné vyšší než v místě a čase obvyklé může PO sjednat jen výjimečně se souhlasem zřizovatele.

2.7. PO zřízené statutárním městem Havířovem si mezi sebou navzájem movitý majetek výhradně vypůjčují.

2.8. Majetek v pořizovací ceně vyšší než 50.000,-Kč vč. DPH/1 ks je PO oprávněna fyzicky zlikvidovat nebo prodat pouze se souhlasem zřizovatele.

2.9. K provedení likvidace majetku jmenuje ředitel PO likvidační komisi.

2.10. O provedení likvidace je sepsán likvidační protokol podepsaný členy likvidační komise a ředitelem PO.

2.11. PO je oprávněna bez předchozího souhlasu zřizovatele rozhodnout o nabytí movitého majetku v pořizovací ceně do 400.000,-Kč bez DPH/ks.

2.12. Přebytný majetek PO nejdříve nabídne zřizovateli k bezúplatnému převodu.

2.13. PO je oprávněna bez předchozího souhlasu zřizovatele předat přebytečný dlouhodobý majetek v pořizovací ceně nejvýše 400.000,-Kč bez DPH/1 ks jiné příspěvkové organizaci zřízené statutárním městem Havířovem.

2.14. PO je oprávněna bez předchozího souhlasu zřizovatele převzít od jiné příspěvkové organizace zřízené statutárním městem Havířov dlouhodobý majetek v pořizovací ceně nejvýše 400.000,-Kč bez DPH/1 ks.

2.15. Přebytečný dlouhodobý majetek v pořizovací ceně překračující 400.000,-Kč bez DPH/1 ks je PO oprávněna předat jiné příspěvkové organizaci zřízené statutárním městem Havířov a převzít majetek od jiné příspěvkové organizace pouze s předchozím souhlasem zřizovatele.

2.16. PO je povinna při hospodaření s nehmotným majetkem řádně zajistit zejména ochranu autorských práv.

2.17. Nedojde-li k převodu přebytečného majetku dle odst. 2.12. až 2.15., je PO oprávněna přebytečný majetek prodat. V případě prodeje majetku v pořizovací ceně vyšší než 400.000,-Kč bez DPH/ks pouze s předchozím souhlasem zřizovatele.

3. Nakládání s nemovitým majetkem

3.1. PO je oprávněna cizímu subjektu bez předchozího souhlasu zřizovatele pronajmout nemovitý majetek, svěřený k hospodaření, na dobu určitou, nejdéle na dobu jeden rok. Za pronájem není považováno krátkodobé (hodinové) využívání nebytových prostor ke sportovním, vzdělávacím a kulturním účelům.

3.2. Při pronájmu svěřeného nemovitého majetku je PO povinna sjednat výši nájemného v místě a čase obvyklou nebo vyšší, v odůvodněných případech nájemné ve výši pokrývající náklady s nájmem související. V nájemní smlouvě PO výslovně uvede, že se pronajímá majetek ve vlastnictví statutárního města Havířov a PO jej pronajímá v souladu s touto zřizovací listinou.

3.3. PO může povolit podnájem nebytových prostorů ve svěřených nemovitostech jen s předchozím souhlasem zřizovatele.

3.4. PO je oprávněna si bez předchozího souhlasu zřizovatele najmout nebo vypůjčit nemovitý majetek, který nezbytně potřebuje k zajištění své hlavní činnosti, popřípadě i činnosti doplňkové, na dobu určitou nejdéle na jeden rok s výpovědní dobou nejvýše tříměsíční.

3.5. Při nájmu nemovitého majetku, který PO využívá pro činnost nepodnikatelského charakteru, je PO povinna sjednat nájem maximálně ve výši dle aktuálně platného Cenového výměru Ministerstva financí ČR, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami a řídí se dle platných právních předpisů (např. občanský zákoník, zákon o dani z nemovitostí apod.).

3.6. Při nájmu nemovitého majetku pro činnost podnikatelského charakteru PO je tato povinna sjednat nájemné v místě a čase obvyklé nebo nižší. Nájemné vyšší než v místě a čase obvyklé může PO sjednat jen s předchozím souhlasem zřizovatele.

3.7. Nebytové prostory, které PO nevyužívá, může přenechat k užívání jiné příspěvkové organizaci, zřízené statutárním městem Havířovem, na základě smlouvy o výpůjčce, a to pouze za úhradu nákladů souvisejících s jejich užíváním.

3.8. S předchozím souhlasem zřizovatele je PO oprávněna:

- a) pronajímat nemovitý majetek na dobu určitou, delší než 1 rok a na dobu neurčitou,
- b) provádět technická zhodnocení nemovitého majetku zřizovatele,
- c) opakovaně uzavřít smlouvu na dobu určitou s toutéž fyzickou či právnickou osobou (za opakované se považuje uzavření smlouvy do 6 měsíců od ukončení předchozího nájmu),
- d) najmout nebo vypůjčit si nemovitý majetek, který nezbytně potřebuje k zajištění své hlavní činnosti, popř. činnosti doplňkové, na dobu určitou delší než jeden rok nebo na dobu neurčitou,
- e) vypůjčit nemovitý majetek.

4. Zadávaní veřejných zakázek

4.1. Při zadávání veřejných zakázek je PO povinna postupovat podle příslušných právních předpisů a podle pokynů zřizovatele, jsou-li vydány.

5. Jiná majetková práva a povinnosti

5.1. Za ochranu majetku a výkon práv a povinností při hospodaření s majetkem odpovídá zřizovateli ředitel PO.

5.2. PO je povinna:

- a) předávat zřizovateli veškeré podklady k majetku, nezbytné pro evidenci majetku u zřizovatele, pokud si je zřizovatel vyžádá nebo pokud stanoví termín pro jejich odevzdání
- b) provádět pravidelnou roční inventarizaci
- c) vést účetní a operativní evidenci majetku.

5.3. Dlouhodobý hmotný majetek, bude příspěvková organizace účetně odepisovat v souladu s odpisovým plánem, schváleným zřizovatelem (RMH) pro daný majetek a v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

5.4. Odpisy budov a staveb nemůže PO krýt z příspěvku na provoz poskytovaného zřizovatelem.

5.5. Investiční fond vytvořený z odpisů proúčtovaných v běžném roce lze použít pouze s předchozím souhlasem zřizovatele. Investiční fond, vytvořený z odpisů, je PO povinna ke dni sestavení účetní závěrky snížit o nekryté odpisy dlouhodobého hmotného

majetku dle § 34 odst. 9 vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

5.6. PO je povinna včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

5.7. PO odpovídá za škodu na majetku a zdraví třetích osob vzniklou nedodržením právních předpisů na úseku bezpečnosti, požární ochrany a životního prostředí.

5.8. PO je povinna vymáhat veškeré pohledávky po lhůtě splatnosti s cílem dosažení maximální efektivity.

5.9. PO je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv s nimi souvisejících.

5.10. PO není oprávněna bez předchozího souhlasu zřizovatele:

- a) bezúplatně postoupit pohledávku nebo vzdát se práva, není-li dále uvedeno jinak
- b) uzavírat dohody o postoupení pohledávek, o převzetí dluhu, o vzdání se práva i prominutí dluhu
- c) odepisovat pohledávky.

5.11. PO je oprávněna upustit od vymáhání pohledávky do výše 10.000,-Kč v jednotlivém případě, kdy je u této pohledávky splněna některá z níže uvedených podmínek:

- a) dlužník zemřel a pohledávka nemohla být uspokojena vymáháním na dědicích
- b) pohledávka je promlčena a dlužník odmítá dluh dobrovolně splatit
- c) nejde prokázat trvání pohledávky či její výši, a to ani v soudním či jiném řízení
- d) je zřejmé, že další vymáhání pohledávky by bylo spojeno s náklady převyšujícími výši pohledávky nebo by bylo neúspěšné
- e) soud zamítl insolvenční návrh na společnost dlužníka nebo soud zrušil konkurs pro nedostatek majetku dlužníka a pohledávka byla PO řádně přihlášena do insolvenčního řízení a měla být vypořádána z majetkové podstaty
- f) dlužník byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce
- g) na majetek dlužníka, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby
- h) jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce.

5.12. Pohledávky PO, u kterých bylo upuštěno od vymáhání, vede PO nadále ve svém účetnictví na podrozvahových účtech. Na vyžádání zřizovatele PO doloží u těchto pohledávek, že jejich vymáhání je neúspěšné nebo nákladné.

5.13. Výnosy z pronájmů nemovitostí jsou příjmem PO.

5.14. Svěřený nemovitý majetek je zřizovatelem pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu, způsobenou třetí osobě, za škodu vzniklou na majetku města v důsledku živelných událostí a za škodu vzniklou v důsledku vandalizmu. Pojistné události

oznamuje PO přímo pojistiteli, resp. zprostředkovatelské organizaci do 24 hodin od jejich zjištění. Příjemcem pojistného plnění je ten, kdo hradí pojistné.

5.15. PO je povinna zabezpečit pravidelné a příslušnými předpisy stanovené revize a technické prohlídky majetku a ostatní záležitosti stanovené platnými právními předpisy nebo normou vztahujícím se ke svěřenému majetku, mimo revize elektroinstalace budovy, rozvodů plynu, hromosvodů, výtahů, hasicích přístrojů, hydrantů EZS, vzduchotechniky, komínů, plošin, včetně odstraňování porevizních závad, tlakových zkoušek, údržby vyhrazených technických zařízení a deratizace objektů dle platných právních předpisů.

5.16. PO udržuje svěřený majetek, kromě majetku uvedeného v odst. 5.17., v provozuschopném stavu a za tímto účelem provádí jeho údržbu a opravy. Pokud příspěvková organizace nebude schopna zajistit z finančních, personálních nebo jiných vážných důvodů opravu a údržbu svěřeného majetku sama, může požádat o zajištění těchto oprav zřizovatele.

5.17. PO je povinna prokazatelně oznámit zřizovateli potřebu údržby a oprav svěřeného nemovitého majetku (budov), jejichž provedení zajistí zřizovatel.

5.18. Majetková práva nevymezená PO touto zřizovací listinou vykonává zřizovatel.

Článek VIII

Finanční hospodaření organizace

1. Finanční hospodaření příspěvkové organizace se řídí především zákonem č. 250/2000 Sb., zákonem č. 128/2000 Sb., jakož i dalšími zákony a touto zřizovací listinou.

2. Příspěvek zřizovatele na provoz příspěvkové organizace je určen k úhradě nákladů souvisejících s její hlavní činností, včetně nákladů neinvestiční povahy na opravy a údržbu dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku ve správě příspěvkové organizace.

3. Zřizovatel může příspěvkové organizaci poskytnout účelovou investiční dotaci na pořízení dlouhodobého majetku (movitého i nemovitého), případně na jeho technické zhodnocení, pokud finanční prostředky v investičním fondu příspěvkové organizace na jeho pokrytí nestačí.

4. Finanční prostředky poskytnuté příspěvkové organizace prostřednictvím rozpočtu města, které jsou získány na základě rozhodnutí o přidělení účelové investiční nebo neinvestiční dotace ze státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtu Moravskoslezského kraje, podléhají specifickému režimu, který je přesně stanoven v konkrétních podmínkách pro poskytnutí těchto dotací.

V případě, že dotace podléhá rovněž ročnímu vyúčtování se státním rozpočtem, státním fondem, rozpočtem Moravskoslezského kraje, příspěvková organizace zpracuje veškeré podklady pro toto roční vyúčtování a podklady předá - v souladu se stanovenými podmínkami vyúčtování dotace - buď přímo nebo prostřednictvím Magistrátu města Havířova poskytovateli dotace.

5. Použití příspěvku zřizovatele v rozporu s rozhodnutím zřizovatele, či případné použití účelově vázaných finančních prostředků v rozporu se stanovenými podmínkami, je porušením rozpočtové kázně podle z.č. 250/2000 Sb.

6. Doplnková činnost nesmí narušovat plnění hlavní činnosti a nesmí být dlouhodobě ztrátová. Zisk z doplňkové činnosti může příspěvková organizace využívat jen k financování své hlavní činnosti. Použití zisku z doplňkové činnosti k jinému účelu je možné jen se souhlasem zřizovatele.

7. Zřizovatel každoročně PO stanoví závazné ukazatele, kterými jsou příspěvek na provoz, investiční dotace, popř. odvod nařízený zřizovatelem.

8. Ředitel PO je povinen v organizaci zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který:

- a) vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,
- b) je způsobilý včas zajišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika, vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánů města,
- c) zahrnuje postupy pro včasné podávání informací o výskytu závažných nedostatků a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.

9. Vnitřní kontrolní systém je tvořen systémem řídicí kontroly a interním auditem tam, kde je zřízen.

Článek IX

Kontrola hospodaření organizace

1. Zřizovatel provádí veřejnosprávní kontrolu hospodaření PO se svěřeným majetkem a finančními prostředky podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

2. PO je povinna předložit ke kontrole dle odst. 1 veškeré doklady související s hospodařením příspěvkové organizace, zejména účetní doklady a analytickou evidenci, interní předpisy apod.

3. PO je povinna kdykoliv, na vyžádání zřizovatele a pro potřeby kontroly, umožnit zřizovateli přístup k majetku a k veškeré korespondenci týkající se činnosti PO, nebrání-li tomu obecně závazné právní předpisy.

Článek X

Předkládání údajů zřizovateli

1. Stavby majetkových účtů k 31.12.b.r. PO nahlásí zřizovateli nejpozději do 15. ledna následujícího roku.

Článek XI

Vymezení doby, na kterou je organizace zřízena

Příspěvková organizace je zřizována ke dni 1.7.2002 na dobu neurčitou.

Článek XII

Závěrečná ustanovení

1. Úplné znění zřizovací listiny nabývá účinnosti dnem 1.1.2012.
2. Úplné znění zřizovací listiny je sepsáno ve čtyřech vyhotoveních, která mají stejnou platnost, z nichž dvě jsou určena pro potřeby zřizovatele a dvě pro potřeby příspěvkové organizace.
3. Zřizovací listinu lze měnit pouze na základě usnesení Zastupitelstva města Havířova formou dodatku.
4. Nedílnou součástí tohoto úplného znění zřizovací listiny je:

příloha soupis majetku, který se příspěvkové organizaci svěřuje k hospodaření
ke dni 31.10.2009, včetně změn ke dni 19.12.2011

Za zřizovatele:

.....
Ing. Zdeněk Osmanczyk
primátor města

.....
Bc. Daniel Pawlas
náměstek primátora pro sociální rozvoj

Kategorizace nedostatků

I. kategorie – opakující se nedostatky, které nemají vliv na výsledek hospodaření

- nedostatky v náležitostech účetních dokladů a v účetní evidenci
- nedodržování účtové osnovy
- nedostatky ve směrnících o účtování
- nedostatky v ukládání dokladů účetní evidence
- nesoulad vykázaných aktiv a pasiv s výstupy účetnictví
- nesoulad vykázaných aktiv a pasiv s výstupy inventarizace majetku a závazků
- nedostatky ve vlastní kontrolní činnosti
- nedostatky v personální oblasti a odměňování
- méně závažné porušení zřizovací listiny
- porušení zákona o finanční kontrole
- porušení ostatních právních předpisů
- neplnění pokynů zřizovatele
- porušení vnitřních předpisů organizace

Opatření:

Snížení osobního příplatku o 10% až 100% na jeden měsíc

II. kategorie – více nedostatků, které mají vliv na výsledek hospodaření

- údaje účetní závěrky nesouhlasí se skutečným stavem majetku, závazků, majetkových a finančních fondů, finanční situací a výsledkem hospodaření organizace podle schválených závazných ukazatelů schválených zřizovatelem a vlastního schváleného rozpočtu nákladů a výnosů, včetně hospodářské činnosti
- účetnictví není vedeno úplným, průkazným a správným způsobem
- vyplacení platu bylo provedeno v rozporu s platnou právní úpravou
- neoprávněné použití, zadržení, ztráta nebo poškození veřejných prostředků
- porušení zákona o rozpočtových pravidlech
- porušení zákona o finanční kontrole
- porušení ostatních právních předpisů
- neplnění pokynů zřizovatele
- porušení vnitřních předpisů organizace

Opatření:

Snížení osobního příplatku o 10% až 100% až na tři měsíce

III. kategorie – vážné nedostatky

- hospodaření organizace neodpovídá platným obecně závazným právním předpisům (včetně vlastních vnitřních předpisů), schváleným závazným ukazatelům, včetně vztahů ke státnímu rozpočtu a rozpočtu zřizovatele
- nehospodárné a neefektivní vynakládání finančních prostředků
- závažné porušení zřizovací listiny
- závažné porušení právních předpisů
- neoprávněné použití, zadržení, ztráta nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující Kč 300 000,--

Opatření:

Odnětí osobního příplatku minimálně na dobu 3 měsíců až po odvolání z funkce

Určení kategorie nedostatků závisí na počtu, závažnosti a dopadů zjištěných nedostatků do hospodaření organizace.

Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím
Brno, srpen 2011

Obsah:

1. Úvodní ustanovení.....	str. 3
2. Základní ustanovení.....	str. 3
3. Dozorčí rada	str. 3
4. Odvětvové odbory Magistrátu města Brna a jejich kompetence	str. 4
5. Kompetence v oblasti pracovněprávní a odměňování.....	str. 5
6. Hospodaření příspěvkových organizací.....	str. 7
7. Nakládání s majetkem.....	str. 7
8. Zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek.....	str. 7
9. Finanční kontrola.....	str. 8
10. Závěrečná ustanovení.....	str. 11
Nejdůležitější odkazy na právní předpisy a usnesení RMB.....	str. 12

Přílohy a vzory:

Příloha č. 1 – Hospodaření příspěvkových organizací

Vzor č. 1 – Návrh ročního finančního plánu nákladů a výnosů příspěvkové organizace na rok 20xx

Vzor č. 2 – Roční finanční plán nákladů a výnosů příspěvkové organizace na rok 20xx

Vzor č. 3 – Střednědobý výhled finančního hospodaření příspěvkové organizace

Vzor č. 4 – Plán tvorby a čerpání peněžních fondů k xx. xx. 20xx (v tis. Kč)

Vzor č. 5 – Návrh rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření za rok 20xx

Vzor č. 6 – Úpravy finančního plánu v roce 20xx

Vzor č. 7 – Plnění finančního plánu příspěvkové organizace k xx. xx. 20xx

Příloha č. 2 – Nakládání s majetkem

Článek 1. Úvodní ustanovení

1.1.1 Tyto zásady upravují ve vymezených oblastech podrobnosti týkající se vztahů příspěvkových organizací na straně jedné a orgánů statutárního města Brna, zejména odvětvových odborů Magistrátu města Brna, na straně druhé.

1.1.2 Tyto zásady se nevztahují na příspěvkové organizace zřízené statutárním městem Brnem – městskými částmi.

Článek 2. Základní ustanovení

2.1.1 Statutární město Brno zřizuje pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu, příspěvkové organizace (dále jen organizace), které vykonávají svoji

činnost v souladu a v rozsahu stanoveném jím zřizovací listinou, rozhodnutími příslušných orgánů a podle těchto „Zásad“.

2.1.2 Zastupitelstvo města Brna (dále jen ZMB) rozhoduje o zřízení či zrušení organizací, schvaluje jejich zřizovací listiny včetně jejich změn a rozhoduje vůči organizacím i v dalších záležitostech stanovených zákonem.

2.1.3 Zřizovací listina musí obsahovat náležitosti stanovené § 27 odst. 2 zákona 250/2000 Sb. v platném znění a na základě návrhu odvětvového odboru může být doplněna o další vhodné údaje.

2.1.4 Rada města Brna (dále jen RMB) vykonává v souladu s příslušným ustanovením zákona vůči organizacím úkoly zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny ZMB.

2.1.5 RMB zřizuje v případě potřeby jako svůj iniciativní, kontrolní a poradní orgán dozorčí radu organizace a schvaluje její zřizovací listinu, ruší ji, a je-li zřízena, jmenuje a odvolává jejího předsedu a členy a projednává její zprávy.

2.1.6 Organizace mají postavení právnických osob se všemi právy a závazky, které z tohoto postavení vyplývají, s pravomocemi, působnostmi a odpovědnostmi danými právními předpisy, jejich zřizovacími listinami a dalšími dokumenty vydanými orgány města Brna.

2.1.7 Materiály týkající se organizací jsou RMB předkládány prostřednictvím příslušného odvětvového odboru Magistrátu města Brna, a to v souladu a s náležitostmi dle přílohy Jednacího řádu RMB – Postup předkládání materiálů do Rady města Brna.

2.1.8 V rámci kontroly a usměrňování činnosti organizací vydávají vedoucí odvětvových odborů jejich ředitelům pokyny a zadávají úkoly, které jsou ředitelé povinni plnit.

Článek 3. Dozorčí rada organizace

3.1 Základní ustanovení

3.1.1 Dozorčí rada organizace je ze své činnosti odpovědná RMB.

3.1.2 Funkční období člena dozorčí rady je čtyřleté.

3.1.3 Dozorčí rada má nejvýše 5 členů.

3.1.4 Členem dozorčí rady může být jmenován jen člen ZMB a zaměstnanec odvětvového odboru, zpravidla předseda nebo místopředseda nebo člen věcně příslušné komise RMB, člen RMB a vedoucí odvětvového odboru.

3.1.5 Členství v dozorčí radě zaniká uplynutím funkčního období, odvoláním z funkce, odstoupením nebo úmrtím. Odstoupení je účinné okamžikem doručení jeho písemného vyhotovení zřizovateli.

3.1.6 Funkce člena dozorčí rady není odměňována.

3.1.7 Činnost dozorčí rady technicky zajišťuje organizace.

3.2 Dozorčí rada zejména:

a) dohlíží na činnost ředitele organizace podle hlavního předmětu činnosti daného zřizovací listinou,

b) sleduje využívání finančních zdrojů a hospodaření organizace s majetkem zřizovatele,

c) vyjadřuje se k záměrům investic organizace nebo investic s organizací spojených,

d) sleduje výběrová řízení a zadávání veřejných zakázek organizací,

e) sleduje řešení personálního zabezpečení činnosti organizace včetně otázek mezd a jejich vývoje,

f) projednává roční závěrky a výroční zprávy organizace a prostřednictvím odvětvového odboru předkládá své vyjádření zřizovateli spolu s těmito materiály,

- g) prostřednictvím odvětvového odboru podává RMB nejméně jedenkrát ročně zprávy o výsledcích své činnosti, jejichž součástí je vždy hodnocení práce ředitele organizace,
- h) je oprávněna nahlížet do účetních dokladů, smluv a interních předpisů organizace, požadovat od ředitele organizace vysvětlení k záležitostem organizace jak v oblasti ekonomické, tak odborné,
- i) podává řediteli příspěvkové organizace návrhy a doporučení,
- j) podává RMB prostřednictvím primátora návrh na jmenování resp. odvolání ředitele organizace.

3.3 Jednání dozorčí rady

3.3.1 Dozorčí rada se schází nejméně 2x v kalendářním roce.

3.3.2 Jednání dozorčí rady se řídí zřizovací listinou dozorčí rady.

3.3.3 Dozorčí rada jedná s ředitelem organizace, zřizovatelem a odvětvovým odborem prostřednictvím svého předsedy, popř. místopředsedy či jiného pověřeného člena.

Článek 4. Odvětvové odbory Magistrátu města Brna a jejich kompetence

4.1 Odvětvové odbory Magistrátu města Brna

4.1.1 Odvětvovým odborem Magistrátu města Brna (dále jen odvětvový odbor) je odbor, který má podle přílohy č. 3 Organizačního řádu Magistrátu města Brna (dále jen MMB) ve své působnosti organizace zřízené statutárním městem Brnem.

4.2 Odvětvové odbory zejména:

- a) zabezpečují metodické usměrňování ředitelů organizací ve své působnosti v souladu s příslušnými právními předpisy, metodickými pokyny a opatřeními příslušných odvětvových orgánů státní správy, usneseními RMB, ZMB a těmito „Zásadami“,
- b) analyzují a vyhodnocují činnost organizací,
- c) informují ředitele organizací o usneseních RMB a ZMB závazných pro organizaci a sledují jejich plnění,
- d) přijímají od ředitele organizace podněty ke změnám zřizovací listiny,
- e) předkládají ZMB prostřednictvím RMB návrhy zřizovacích listin organizací a jejich změn,
- f) vypracovávají v případě schválení dodatku zřizovací listiny úplné znění zřizovací listiny organizace,
- g) spolupracují s předsedou dozorčí rady organizace,
- h) zabezpečují předkládání dalších materiálů týkajících se organizací do komisí, výborů, RMB a ZMB, a to v souladu se stanovenými postupy,
- i) vykonávají veřejnoprávní kontrolu v organizaci na základě pověření vydaného vedoucím odvětvového odboru,,
- j) zpracovávají návrhy řešení problémů organizací,
- k) podílí se na tvorbě krátkodobých i dlouhodobých věcných záměrů organizací,
- l) plní další úkoly stanovené těmito „Zásadami“ nebo jinými dokumenty.

Článek 5. Kompetence v oblasti pracovněprávní a odměňování

5.1 Rada města Brna

V rámci působnosti zřizovatele ve vztahu k organizacím v souladu se zákonem a dalšími právními předpisy zejména:

- a) rozhoduje ve věcech týkajících se výběru, jmenování a odvolání ředitele organizace,
- b) rozhoduje o záležitostech platu ředitele (tarifní plat, osobní příplatek, příplatek za vedení, příp. odměny),
- c) schvaluje organizační řád a další dokumenty organizace, je-li tak stanoveno zvláštním právním předpisem,

d) stanoví výši náhrady škody, za niž odpovídá nebo spoluodpovídá ředitel organizace a která vznikla porušením jeho povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi,

e) rozhoduje o souhlasu s výkonem výdělečné činnosti ředitele, která je shodná s předmětem řízené příspěvkové organizace, s výjimkou činnosti vědecké, pedagogické, publicistické, literární nebo umělecké.

5.2 Personální oddělení MMB:

a) eviduje základní osobní doklady týkající se ředitelů organizací,

b) předkládá RMB materiály týkající se vypsání výběrových řízení na obsazení místa ředitele organizace

c) předkládá RMB materiály týkající se jmenování a odvolání ředitele organizace,

d) na základě rozhodnutí RMB předkládá primátorovi města Brna k podpisu dekret o jmenování, platový výměr, dekret o odvolání z funkce ředitele organizace,

e) předkládá RMB materiály týkající se změny platu ředitele (tarifní plat, osobní příplatek, příplatek za vedení),

f) předkládá RMB souhrnný materiál k odměnám ředitelů organizací sestavený na základě vyhodnocení odvětvových odborů podle „Jednotných kritérií a dalších podmínek pro přiznání mimořádných odměn ředitelům příspěvkových organizací zřízených městem Brnem.....“,

g) u školských zařízení vede evidenci a činí úkony uvedené v odstavcích a) – f)

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MMB.

5.3 Vedoucí odvětvového odboru:

a) předkládá RMB zhodnocení funkčního období ředitele včetně návrhu dalšího postupu,

b) vyjadřuje se k řádné dovolené ředitele, jeho tuzemské pracovní cestě, zahraniční pracovní cestě nebo účasti na školení,

c) bere na vědomí oznámení ředitele organizace o jeho nepřítomnosti v zaměstnání z důvodu pracovní neschopnosti nebo jiné překážky v práci,

d) předkládá RMB po projednání s dozorčí radou a ředitelem organizace ke schválení organizační řád organizace a další dokumenty organizace v případě, že tak stanoví zvláštní právní předpis.

5.4 Ředitel organizace

5.4.1 Plní úkoly vyplývající z funkce statutárního orgánu organizace, ze zřizovací listiny, z úkolů uložených orgány města Brna, těmito „Zásadami“, dokumenty schválenými orgány města a dalšími zvláštními právními předpisy.

5.4.2 Ředitel organizace dále:

a) odpovídá za dodržování předpisů na úseku bezpečnosti práce a požární ochrany,

b) bezodkladně oznamuje vedoucímu odvětvového odboru každou závažnou a mimořádnou událost dotýkající se činnosti a hospodaření organizace nebo jejích zaměstnanců (mj. závažné úrazy, epidemiologická opatření, značné škody na majetku, havárie, technologické nebo technické závady),

c) oznamuje vedoucímu odvětvového odboru ustanovení, popř. změnu svého zástupce a dále jím provedené ustanovení dalších vedoucích pracovníků do funkcí včetně ustanovení pracovníků pověřených zvláštními úkoly (např. BOZP apod.),

- d) předkládá vedoucímu odvětvového odboru k vyjádření čerpání řádné dovolené, účast na školení nebo na tuzemské pracovní cestě; nezastupuje-li jej jím určený stálý zástupce, pak i s uvedením jména svého zástupce,
- e) předkládá vedoucímu odvětvového odboru k vyjádření účast na zahraniční pracovní cestě; nezastupuje-li jej jím určený stálý zástupce, pak i s uvedením jména svého zástupce,
- f) prostřednictvím vedoucího odvětvového odboru předkládá příslušnému náměstkovi primátora nebo primátorovi města Brna k vyjádření účast na zahraniční pracovní cestě; nezastupuje-li jej jím určený stálý zástupce, pak i s uvedením jména svého zástupce,
- g) předkládá vedoucímu odvětvového odboru zprávu z pracovní cesty, jež obsahuje zhodnocení pracovní cesty včetně uvedení jejího přínosu pro organizaci, do 10 pracovních dnů po návratu z pracovní cesty,
- h) oznamuje vedoucímu odvětvového odboru svou nepřítomnost v zaměstnání z důvodů pracovní neschopnosti nebo jiné překážky v práci; nezastupuje-li jej jím určený stálý zástupce, pak i s uvedením jména svého zástupce,
- i) oznamuje vedoucímu odvětvového odboru vyhlášení volných dnů, dnů provozního volna apod.,
- j) předává dozorčí radě a vedoucímu odvětvového odboru organizační řád organizace (včetně organizační struktury) v případě, když tento organizační řád neschvaluje RMB, a dále každou jeho změnu, a to do 30 dnů od jeho vydání či provedení změny,
- k) prostřednictvím vedoucího odvětvového odboru žádá RMB o udělení souhlasu s výkonem své výdělečné činnosti, která je shodná s předmětem činnosti řízené příspěvkové organizace, s výjimkou činnosti vědecké, pedagogické, publicistické, literární nebo umělecké.

5.5 Zástupce ředitele organizace

Zastupuje ředitele organizace po dobu jeho nepřítomnosti v rozsahu dle oprávnění vydaného ředitelem organizace.

5.6 Náměstek primátora

Vyjadřuje se k zahraniční pracovní cestě ředitele organizace kratší než 3 dny.

5.7 Primátor města Brna

Vyjadřuje se k zahraniční pracovní cestě ředitele organizace delší než 3 dny.

Článek 6. Hospodaření příspěvkových organizací

Tato část je zpracována v Příloze č. 1.

Článek 7. Nakládání s majetkem

Tato část je zpracována v Příloze č. 2.

Článek 8. Zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek

8.1.1 Funkci zadavatele veřejné zakázky ve smyslu platných právních předpisů plní organizace.

8.1.2 Veřejná zakázka nemůže být zadána, nejsou-li pro její splnění zajištěny úplné finanční zdroje.

8.1.3 Organizace se při zadávání veřejných zakázek kromě platných právních předpisů řídí přiměřeně i dokumenty schválenými RMB.

Článek 9. Finanční kontrola

9.1 Obecná ustanovení

9.1.1 Organizace je podle zákona o finanční kontrole orgánem veřejné správy.

9.1.2 Finanční kontrola je součástí systému finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky při plnění schválených záměrů a cílů a úkolů s tím souvisejících.

Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat:

- a) dodržování obecně závazných právních předpisů, interních normativních aktů vydaných ředitelem organizace při hospodaření s veřejnými prostředky,
- b) zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- c) včasné a spolehlivé informování ředitele organizace o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích a o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti organizace v souladu se stanovenými úkoly,
- d) hospodárné, efektivní a účelné vynakládání veřejných prostředků.

9.2 Systém finanční kontroly

9.2.1 Systém finanční kontroly organizací tvoří vnitřní kontrolní systém a veřejnosprávní kontrola.

9.2.2 Vnitřní kontrolní systém organizace zahrnuje:

- a) řídicí kontrolu
- b) interní audit

9.2.3 Veřejnosprávní kontrolu vykonávají u organizací odvětvové odbory.

9.3 Vnitřní kontrolní systém

9.3.1 Ředitelům organizací uložila RMB zavést v jimi řízené organizaci, ve smyslu ustanovení části čtvrté zákona o finanční kontrole, vnitřní kontrolní systém, a to řídicí kontrolu i interní audit.

9.3.2 Ředitel organizace, jako vedoucí orgánu veřejné správy, zavádí v jím řízené organizaci systém finanční kontroly dle zákona o finanční kontrole a prováděcí vyhlášky Ministerstva financí a odpovídá v rámci své řídicí pravomoci za udržování, fungování a zajištění jeho přiměřenosti a účinnosti.

9.3.3 Ředitel organizace je povinen upravit vnitřní kontrolní systém vlastním organizačním opatřením.

9.3.4 Ředitel organizace zejména:

- a) stanoví rozsah odpovídajících pravomocí a odpovědností vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky,
- b) zajistí oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací,
- c) zajistí, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace,
- d) přijme veškerá nezbytná opatření k ochraně veřejných prostředků,
- e) zajistí hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků,
- f) sleduje a zajišťuje plnění rozhodujících úkolů organizace směřujících k dosažení schválených záměrů a cílů.

9.3.5 Řídicí kontrola

9.3.5.1 Řídicí kontrola je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení organizace.

9.3.5.2 Řídicí kontrola se provádí:

- a) při přípravě operací před jejich schválením (předběžná řídicí kontrola),
- b) při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování (průběžná řídicí kontrola),
- c) při následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření (následná řídicí kontrola).

9.3.6 Interní audit

9.3.6.1 Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému organizace.

9.3.6.2 Interní audit je zajišťován funkčně nezávislým útvarem, případně k tomu zvlášť pověřeným zaměstnancem, který je přímo podřízen řediteli organizace a organizačně oddělen od řídicích výkonných struktur.

9.3.6.3 Vedoucího útvaru interního auditu jmenuje a odvolává ředitel organizace po projednání s primátorem města Brna.

9.3.7 Zpráva o výsledcích finančních kontrol

9.3.7.1 RMB uložila ředitelům organizací předkládat prostřednictvím věcně odpovědného odboru roční zprávy o výsledcích finančních kontrol v rozsahu stanoveném vyhláškou MF v termínu do 10. ledna následujícího roku na Odbor interního auditu a kontroly MMB.

9.4 Veřejnosprávní kontrola

9.4.1 Veřejnosprávní kontrola zahrnuje finanční kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u organizací, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití.

9.4.2 Veřejnosprávní kontrolu u organizací vykonávají odvětvové odbory. Za její provádění je odpovědný vedoucí odvětvového odboru.

9.4.3 Odvětvové odbory vykonávají kontrolu hospodaření příspěvkových organizací v jejich působnosti dle platné právní úpravy.

9.5 Fáze veřejnosprávní kontroly

9.5.1 **Předběžná kontrola** zejména posuzuje, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům organizace a jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky.

9.5.2 **Průběžná kontrola** zejména prověřuje, zda organizace:

- a) dodržuje stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací,
- b) přizpůsobuje uskutečňování operací při změnách ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek novým rizikům,
- c) provádí včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích v zavedených evidencích a automatizovaných informačních systémech, a zda zajišťuje včasnou přípravu stanovených finančních, účetních a jiných výkazů, hlášení a zpráv.

9.5.3 **Následná kontrola** zejména prověřuje, zkoumá a vyhodnocuje u vybraného vzorku operací, zda:

- a) údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, a zda tyto údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky,
- b) přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení, a zda splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,
- c) organizace plní opatření, která přijala, včetně opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik.

9.6 Formy výkonu veřejnosprávní kontroly

9.6.1 Veřejnosprávní kontrola může být vykonávána

- a) formou na místě,
- b) jinou formou než na místě.

9.6.2 Veřejnosprávní kontrola vykonávaná formou na místě

9.6.2.1 Tato forma výkonu veřejnosprávní kontroly se řídí třetí částí zákona o státní kontrole, v platném znění, a zahrnuje zejména vydání písemného pověření k provedení

kontroly, které vydává vedoucí odvětvového odboru, zjištění skutečného stavu věci a vypracování protokolu o výsledku kontroly.

9.6.3 Veřejnosprávní kontrola vykonávaná jinou formou než na místě

9.6.3.1 V případě malého výskytu nepřiměřených rizik je možno veřejnosprávní kontrolu vykonávat i jinou formou než na místě.

9.6.3.2 Tato forma výkonu veřejnosprávní kontroly se provádí na základě vyžádaných dokladů např. na pracovišti odvětvového odboru. O veřejnosprávní kontrole vykonávané jinou formou než na místě se pořizuje písemný záznam s uvedením zejména následujících náležitostí:

- a) označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků,
- b) označení kontrolované osoby,
- c) stručné vyjádření, co bylo prověřováno, výsledek kontroly, návrh opatření,
- d) datum provedení kontroly,
- e) podpisy pracovníků, kteří kontrolu provedli.

9.6.3.3 Pokud jsou během veřejnosprávní kontroly vykonávané jiným způsobem než na místě zjištěny závažnější nedostatky, tato kontrola se ukončí a zahájí se veřejnosprávní kontrola formou na místě.

9.7 Výkon veřejnosprávní kontroly jiným útvarům MMB

9.7.1 Na základě rozhodnutí příslušných orgánů města může být veřejnosprávní kontrola vykonávána pověřenými pracovníky Odboru interního auditu a kontroly MMB.

Článek 10. Závěrečná ustanovení

10.1.1 Příslušná ustanovení těchto Zásad se nepoužijí v případech, kdy je některá oblast či činnost upravena speciálním právním předpisem či jiným dokumentem.

10.1.2 Tyto „Zásady“ byly schváleny R6/035 schůzí Rady města Brna konanou dne 31. srpna 2011.

10.1.3 Tyto „Zásady“ ruší „Zásady“ schválené R4/060 schůzí Rady města Brna konanou dne 29. 4. 2004 ve znění změn schválených RMB č. R5/050 dne 15. 1. 2008 a RMB č. R5/114. dne 7. 7. 2009

10.1.4 Tyto „Zásady“ nabývají účinnosti dnem 15. září 2011.

STANOVENÍ ZÁVAZNÝCH UKAZATELŮ

Příspěvková organizace

České Budějovice dne

1. Finanční vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací pro rok**Příspěvek na činnost organizace činí _____ Kč****1.1. Podmínky čerpání příspěvku:**

- a) příspěvek od zřizovatele bude zasílán vždy k ____ dni běžného měsíce až do _____ ve výši _____ Kč na účet příspěvkové organizace
- b) ostatní část příspěvku bude přidělována podle potřeby po prověření výsledku hospodaření za předcházející měsíc

2. Závazné ukazatele pro rok _____**2.1. Závazné ukazatele:**

- a) v rámci nákladů je stanovena výše _____ Kč na financování běžných oprav a udržování (z toho zapojení investičního fondu _____ Kč)
- b) v rámci nákladů je stanovena výše _____ Kč na pokrytí nákladů na energie
- c) v rámci nákladů je stanovena výše _____ Kč na pokrytí mzdových nákladů (mzdy a ostatní osobní náklady)

Prostředky určené v bodě 2.1. a), b), c) nelze použít pro jiné účely než v členění jak je uvedeno! Případné změny závazných ukazatelů lze provádět pouze na základě schválení zřizovatele! Následně je nutno dodat zřizovateli novou tabulku upraveného rozpočtu.

Prostředky rezervního fondu (kromě prostředků sponzorských darů) a prostředky investičního fondu nad rámec schváleného rozpočtu lze použít pouze na základě schválení zřizovatele!

2.2. Opatření při nesplnění podmínek stanovených v bodě 2.1. a), b), c) bude příspěvek organizaci krácen až o částku neoprávněně použitou.

3. Hospodářský výsledek

3.1. Na rok _____ se stanovuje organizaci hospodářský výsledek ve výši _____ Kč.

3.2. V případě dosažení zlepšeného hospodářského výsledku se takto získané finanční prostředky organizaci ponechávají v plné výši.

3.3. Zlepšeného hospodářského výsledku před zdaněním musí být dosaženo :

- a) prokazatelně zlepšeným hospodařením organizace
- b) nesmí být dosaženo na úkor plnění poslání, stanoveného ve zřizovací listině.

4. Zřizovatel stanovuje organizaci tyto úkoly

4.1. Zhodnocení hospodářského výsledku za 1. pololetí předložit z úrovně účelového a věcného plnění a rozvahu a výsledovku do _____.

4.2. Zhodnocení hospodaření, t.j. věcné zhodnocení hospodaření z pozice stanovených ukazatelů zřizovatelem, rozvahu a výsledovku s návrhem na finanční vypořádání předložit do _____.

*náměstek primátora pro ekonomiku
statutární město České Budějovice*

PŘEDÁVACÍ PROTOKOL

Předávající:

Název:.....

Identifikační číslo:.....

Sídlo:.....

Označení osoby jednající jménem
předávajícího:.....

Přejímající:

Název:.....

Identifikační číslo:.....

Sídlo:.....

Označení osoby jednající jménem
přejímajícího:.....

Předávající a přejímající svým podpisem níže stvrzují, že dne
.....došlo k předání:

.....
.....
.....

Přílohy:

.....
.....

předal
(razítko, podpis)

převzal
(razítko, podpis)